

АГУЛЬНЫ БОЛЬ. АГУЛЬНАЯ НАДЗЕЯ

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

Да сённяшняга дня расходы Беларусі на пераадоленне наступстваў аварыі перавысілі \$22 млрд. Як падкрэсліў Прэзідэнт, у гэту суму увайшлі не ўсе падлікі, затрачаныя чалавечыя рэсурсы, таму канчатковая лічба можа перавысіць \$30 млрд.

«Даламога міжнароднай супольнасці была і застаецца вельмі значнай — каля 1-2 працэнты ад нашых унутраных расходаў, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Зразумела, крыўдна, што Захад многія гады наіскаў на нас санкцыянамі, фінансаву нашу апазіцыю замест таго, каб аказаць нам важную падтрымку. Гэта было б у духу тых самых агульначалавечых каштоўнасцей і гуманізму, якія ён так старанна адстоівае. Тым больш што беларусы сталі заложнікамі катастрофы, якая здарылася не па іх віне».

З-за радыяактыўнага забруджвання давалася агародзіць вялікія зоны, куды ўваход забаронены. Амаль 140 тыс. чалавек былі пераселены ў іншыя месцы. З абароту выведзена 264 тыс. га сельскагаспадарчых угоддзяў, пацярпела больш як чвэрць лясога фонду Беларусі. «Дзякуй богу, у нас хапіла мудрасці і вытрымкі, каб нас падцацця паніцы. Інакш цяпер вялікая частка тэрыторый краіны ўвайшла б сабой вартае жалю відовішча запустэчана і выміранага», — перакананы Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка таксама дадаў, што чарнобыльская катастрофа стала агульным болем для трох брэхіў краіны — Беларусі, Украіны і Расіі, прадстаўнікі якіх сабраліся сёння ў Ельску на фінальным канцэрце творчага марафону «Адраджэнне». «Думаю, менавіта ў гэты памятный дзень з гомельскай зямлі як ніколі актуальна прагучыць заклік да аб'яднання намаганняў дзеля таго, каб на змену «чорнай былі» для нашых народаў прыйшоў шчаслівае заўтра, каб спынілася тая ваханалія, якая сёння прыпынена, але не ліквідавана на ўсходзе Украіны», — рэзюмаваў беларускі лідар.

Рэабілітацыя забруджаных тэрыторый — правільны шлях

Паводле яго слоў, Беларусь зрабіла правільна, пайшоўшы па шляху рэабілітацыі тэрыторый, якія пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што калі стаў Прэзідэнтам Беларусі, перад ім стаяў сур'ёзны выбар, што рабіць адносна пацярпелых тэрыторый. «Людзі былі напалоханы. Але я ўсім сэрцам і душой разумеў, што гэта — наша зямля і яе трэба адраджаць, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Вынік сёння відавочны. Можна шчыра і адкрыта сказаць: мы зрабілі правільна, пачаўшы рэабілітацыю гэтых зямель».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што галоўны ўдар ад аварыі на ЧАЭС прыняла на сябе менавіта Беларусь. За мінулыя гады ў рэабілітацыю пацярпелых тэрыторый былі ўкладзены дзясяткі мільяярды долараў, і затрачаныя намаганні былі не дарэмна. Вынік відаць на прыкладзе Ельскага раёна, які наведваў Прэзідэнт. «Сёння ў Ельскім раёне амаль не засталася зямель, якія трэба вяртаць да жыцця. Ужо няўдобоці ўзвораюць, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Вазьміце аграгарадок Дабрны: 50 чалавек у дзіцячым садзе, яшчэ столкі ж гатовы ў хуткім часе туды прыйсці. Значыць, ёсць перспектыва, ёсць жыццё».

«Гэта значыць, мы зрабілі нямаля і прынялі правільнае рашэнне, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — За пяцігодку, якая пачалася, пры ўсіх праблемах і складанасцях, мы канчаткова вырашым усё пытанні, звязаныя з поўднем нашай краіны, каб гэтыя землі заблілі трагедыю, што адбылася».

Гаворачы аб дасягненнях у рэабілітацыі чарнобыльскіх тэрыторый, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што гэту работу варта было пачаць значна раней, яшчэ ў часы існавання СССР. «Але тады быў страчаны час. Прыкладна на 10-15 гадоў змарнавалі ў разважаных і спрэчках. Калі б можна было вярнуць час назад, трэба было б пачынаць

гэта раней. Але і так зроблена нямаля, сваімі рукамі», — сказаў Прэзідэнт.

Ён адзначыў, што беларускія рэгіёны, якія зведалі радыяцыйную атаку, удалося ператварыць у зоны дэзэлавой актыўнасці. «Тут рэалізуюцца важныя інвестыцыйныя праекты, усё больш унікальна становіцца на ногі прадпрыемальніцтва, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Праблемныя рэгіёны нам удалося ператварыць у зоны дэзэлавой актыўнасці».

Прэзідэнт звярнуў увагу, што сёння толькі ў пацярпелых раёнах Гомельскай вобласці дзейнічаюць больш за 2 тыс. прадпрыемстваў малага і сярэдняга бізнесу. А 20-36 працэнты наступлена ў бюджэт гэтых раёнаў фарміруюць менавіта прыватныя структуры.

Дэмаграфічная сітуацыя ў чарнобыльскіх раёнах стала лепшай, нараджальнасць няўліхна расце, а смертнасць знікаеца. «Як мне сказаў сёння губернатар Гомельшчыны Уладзімір Дворнік, на 2-3 працэнты прырост нараджальнасці тут (у пацярпелых рэгіёнах. — **Заўвага БЕЛТА**) вышэйшы, чым у вобласці. Значыць, можна тут жыць. Значыць, людзі вырашылі тут жыць. Мы ж сілай нікога не ўтрымліваем», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Па мэтавых дзяржпраграмах у пацярпелых раёнах праведзена сістэмная работа па дэзактывацыі, узведзена мноства ачышчальных збудаванняў, пракладзены тысячы кіламетраў газалінавага, водаправодных сетак і каналізацыі, сучасных дарог. Акрамя таго, пабудавана амаль 100 тыс. дамоў і кватэр, каля 500 аб'ектаў сацыяльнага прызначэння: школ, дзіцячых садоў, медцэнтраў, спартыўных збудаванняў. «У гэтай п'яцігодцы мы поўнацю газіфікацыю раённых цэнтраў і аграгарадкаў, а таксама буйныя населеныя пункты, якія маюць перспектыву развіцця», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Вельмі важна, на думку Прэзідэнта, і тое, што не забыта духоўная сфера. У старажытных самабытных гарадах і вёсках беражліва захоўваюцца культурныя традыцыі, унікальныя абрады і народныя рамёствы.

«Чарнобыльскія» вёскі будуць жыць

«Цяпер мы ўжо ставім задачу не проста адрадыць абаленныя Чарнобылем рэгіёны, а забяспечыць іх далейшае развіццё. Пры гэтым не маем намеру адступіць ад той палітыкі, што праводзілі да гэтага часу ў адносінах да людзей, якія пражываюць на забруджаных тэрыторыях. У мінулай п'яцігодцы мною было прынята рашэнне аб перадачы ўсіх «чарнобыльскіх» грошай на месцы ў распараджэнне мясцовых органаў улады і людзей», — звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы. Прэзідэнт дадаў, што такое ж рашэнне прынята і на бягучую п'яцігодку, каб улада на месцах разам з народам сама думала, куды ўкладваць гэтыя сродкі: ў газіфікацыю, будаўніцтва дарог або добраўпарадкаванне.

Прэзідэнт яшчэ раз падкрэсліў, што раённымі цэнтрамі і аграгарадкамі ў бліжэйшыя гады трэба прывесці ў ідэальны стан. «У гэтым і двух наступных гадах трэба ўсе раёныя цэнтры і буйныя гарады абласнога падпарадкавання прывесці ў ідэальны стан. І п'яць гадоў на тое, каб прывесці аграгарадкі воль у такі стан (як у Дабрны). — **Заўвага БЕЛТА**, каб моладзь заставалася тут жыць і ганарылася гэтым», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён падкрэсліў, што аграгарадкі павінны выконваць ролю цэнтраў жыцця ў вёсцы. Разам з тым неабходна ўдзяляць увагу стварэнню належных умоў для жыцця і ў вялікіх вёсках. Гаворачы пра малых, так звяных перспектыўных, населеныя пункты, Прэзідэнт адзначыў, што для мясцовых жыхароў, тым не менш, павінен прадастаўляцца хаця б мінімальна неабходны набор паслуг.

Замест газу, нафты — электрычнасць

Размаўляючы з мясцовымі жыхарамі, Аляксандр Лукашэнка заявіў, што лічыць перспектыўным пашырэнне сферы прымянення электраэнергіі ў краіне з улікам будучага ўводу ў

строй Беларускай АЭС. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, пасля пачатку функцыянавання БелАЭС у краіне будзе лішак электраэнергіі, які неабходна выкарыстоўваць. «Купіць у нас гэту электраэнергію наўрад ці змогуць суседзі. У Расіі таксама лішак, ва Украіне электраэнергіі хапае. У Еўропе сваё электраэнергія. Значыць, гэта тавар, ідзе канкурэнцыя. Яе прадаць будзе цяжка», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. «Таму я гавару, што сёння трэба рыхтавацца да таго, каб замест газу, нафты выкарыстоўваць электрычнасць», — сказаў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што галоўнае нават не зрабіць больш таннай электраэнергію, што выпрацоўваецца ў Беларусі, а захаваць цяперашні ўзровень цен. «Будуць даражэе газ і нафта (а ў нас іх няма), а энергія будзе значна таннейшая», — сказаў ён.

Кіраўнік дзяржавы лічыць неабходным ужо цяпер пры ўводзе ў строй новых аб'ектаў, жыцця прадугледжваць больш шырокае выкарыстанне электраэнергіі. «А калі вы ўбачыце, што электрычнасць будзе больш выгадна, чым газ, вы самі купіце электрычную пліту», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Яшчэ адзін перспектыўны напрамак — развіццё сегмента электрамобіляў, лічыць Прэзідэнт.

Рэалістычная праграма далейшага развіцця краіны

У час рабочай паездкі Прэзідэнт адказаў і на пытанні журналістаў.

У прыватнасці, закрануў ён тэму маючага адбыцця Усебеларускага народнага сходу. Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, для абмеркавання на форуме будзе прапанавана рэалістычная праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на маючае адбыцця п'яцігоддзе без элемента маніпуляцыйнай. «Праграма будзе абсалютна рэалістычнай, а не маніпуляцыйнай. Мы будзем планавача, зыходзячы з нашых магчымасцей. У тым, што мы можам значна дабавіць, няма ніякіх сумненняў. Залог гэтага — мадэрнізацыя, якую мы правялі», — падкрэсліў беларускі лідар.

Прэзідэнт адзначыў, што ў Беларусі мадэрнізацыя закранула не толькі такія галіны, як сельская гаспадарка або дрэвапрацоўка, — вялікія сродкі за мінулыя гады ўкладзены ў прамысловасць.

Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што з улікам хвалёнадабранага развіцця сусветнай эканомікі на змену крызісу нам з'ява абавязкова прыйдзе рост. «Гэта яшчэ больш узамоціць нашы магчымасці. Таму што павінны даць аддачу мадэрнізацыі прадпрыемства, а іх вялікая колькасць. І мы не спыняемся. Пры ўсіх складанасцях галоўная наша задача — мадэрнізацыя і абнаўленне вытворчасці на інавацыйнай аснове», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт таксама звярнуў увагу, што неабходны больш маштабны падыход у ацэнцы вынікаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі. Гэта не адзін, а ўжо некалькі п'яцігадовых перыядаў. «Мы больш за ўсё гаворым, што крызіс, але забываем сказаць, што зроблена за гэты час. А зроблена нямаля. І, грунтуючыся на гэтым, нам трэба зрабіць значны рышок», — падкрэсліў беларускі лідар.

Адказваючы на існуючае меркаванне, што ад правядзення Усебеларускага народнага сходу варта было б адмовіцца ў складаны час, Аляксандр Лукашэнка сказаў: «У такі час людзям патрэбны арыенціры. Людзям трэба паказаць, які будзём жыць заўтра. Не баючыся сказаць праўду, што мы нешта не зрабілі, непрацавалі».

«Праграму мы робім рэалістычную. Яна для таго і робіцца, каб быць рэалістычнай і паказаць шляхі выхаду з існуючага становішча і напрамкі руху наперад», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Палітычны складнік аднаго скандалу

Закрануў кіраўнік дзяржавы і некаторыя міжнародныя пытанні, у тым ліку і нашумелае абнародаванне так званага «Панамскага архіва», у выніку чаго

ў шэрагу краін адбыліся карупцыйныя скандалы, Прэзідэнт Беларусі назваў гэта «стральбой па вераб'ях».

«Гэта толькі спроба падступіцца да выкрыцця карупцыйных дзеянняў гэтай сусветнай мафіі, на чале якой палітыкі. Ды і сярод журналістаў іх няма, нават тых выданняў, якія былі прыцягнуты нібыта да расследавання па «панамскім скандале». Гаварыць аб тым, што гэта магутная антыкарупцыйная хваля, не трэба», — лічыць кіраўнік дзяржавы.

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка адзначыў станоучы бок у тым, што адбылося: «Хоць на нейкі час нягодніцаў, якія крадуць, крыху прыпужылі». «Але ёсць і іншы бок: будуць больш вынаходлівымі, як кралі, так і будуць крэсі. Не знайшлося яшчэ такога метад у свеце, каб ударыць па карупцыянерах у самы цэнтр. Паглядзім, што будзе далей. А вось гэты ўвесь шум з нічога і ёсць той палітычны складнік. Вядома, ён больш палітычны, чым практычны. Але ўвесь свет убаць, наколькі карум-піраны гэты самы свет», — сказаў Прэзідэнт.

«Гэта там, сярод багатых, хто мае вялікія даходы ад нафты і газу — таго, што Бог усім даў, менавіта там гэтыя асноўныя карупцыянеры. Галоўныя — гэта палітыкі, — лічыць Аляксандр Лукашэнка. — Калі б сярод палітыкаў не было карупцыянераў, іх не было б і сярод спартсменаў, журналістаў, тварцоў...»

Кіраўнік дзяржавы ўпэўнены, што калі б, напрыклад, у амерыканцаў было заданне паказаць карупцыйны складнік усёго свету, то гэта было б зроблена. «Таму што усё гэта ў асноўным у валюце, доларах. А жонкі доллар у амерыканскіх фінансавых структурах перадачыма. Яны ведаюць, куды ідуць грошы, дзе іх хаваюць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Тыя, хто багацейшыя, і тыя краіны, грамадзяне якіх самыя багатыя, там больш за ўсё карупцыі. Але ім гэта не трэба. Яны высталілі, можна сказаць, па вераб'ях», — дадаў беларускі лідар.

Турбю Прэзідэнта і тое, што прафесійны спорт у свеце даўно стаў палітыкай і часткай фармакалогіі. «Цяпер я з вялікай насцярожанасцю, але надзейна чакаю Алімпійскіх гульніў. Але будзе вельмі цяжка. Спорт стаў палітыкай. Цяпер цяжка змагацца з вядучымі краінамі свету. Таму што чыстага спорту вельмі мала», — заявіў кіраўнік дзяржавы.

Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, антыдопінгавыя арганізацыі яшчэ, магчыма, нават не знайшлі спосабы выяўлення тых найноўшых рэпраераў, якія пад сілу спрачаюцца ў вялікіх дзяржавах. «Мне здаецца, што ўжо некаторыя краіны спрачавалі такія допінгі ў спорце (прыродныя, не абавязкова сінтэтыка), якіх ніхто яшчэ не ведае», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт падкрэсліў, што заўсёды адкрыта выступае па чыстыню ў спорце. «Я катгарычна за тое, каб спорт быў чыстым. Таму што ў такім спорце нам лягчы будзе перамагчы. А спарторнічкі з тымі, хто навучыцца абыходзіць допінгавыя рэчы, нам вельмі складана. Цяпер спорт — гэта ўжо не той чысты спорт, якога нам хацелася б. Ён ужо даўно стаў і палітыкай, і нейкай часткай медыцыны, фармакалогіі», — заявіў беларускі лідар.

Што датычыцца гатоўнасці беларускіх атлетаў да летняй Алімпіяды ў Бразіліі, Прэзідэнт не стаў даваць канкрэтных ацэнак і рабіць прагнозы. «Бліжэй да Алімпіяды мы на гэта паглядзім і правядзём адпаведнае мерапрыемства. Як Прэзідэнт НАК, я абавязаны буда правесці гэты агляд», — сказаў ён.

* * *

У час фінальнага канцэрта творчага марафону «Адраджэнне» Аляксандру Лукашэнку ўручылі неглюбскі ручнік-абярэг «Кола жыцця». Унікальны ручнік быў створаны ткачыцамі з вёскі Неглюбска Гомельскай вобласці і сімвалізуе 30 гадоў, якія мінулі з дня аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Уручыўшы выраз Прэзідэнту, адна з ткачых напрасіла кіраўніка дзяржавы захаваць ручнік у Палацы Незалежнасці, каб ён аберагаў краіну ад вайны і катастрофы.

■ Дыялог на тэмы дня

ХТО КЛЮЧАВАЯ ФІГУРА Ё ШКОЛЕ?

Педагогі падзяліліся з віцэ-прэм'ерам сваім бачаннем праблем у адукацыі

«Сёння для нас вельмі важна, каб у педагагічнай ВНУ прыйшлі не проста моцныя абтўргенты з добрымі адзнакамі ў атэстах, а маладыя людзі, якія выбіраюць гэту прафесію свядома. Бо я не ўяўляю сабе, як можна працаваць настаўнікам ці

выхавальнікам у дзіцячым садку, калі ты не любіш сваю прафесію і не разумееш дзяцей», — такую думку выказала на сустрэцы з прадстаўнікамі Асацыяцыі кіраўнікоў устаноў адукацыі намеснік прэм'ер-міністра Наталля КАЧАНОВА.

Міні-ўрок па рускай літаратуры прыводзіць настаўнік-метадыст гімназіі №1 горада Мінска Людміла КУШНЯРОВА.

ВЫХОЎЦА — НА КОЖНЫМ УРОКУ

Пашыранае пасяджэнне асацыяцыі прайшло на базе Паплаўскага вучэбна-педагагічнага комплексу дзіцячы сад — сярэдняй школы ў Бярэзінскім раёне і было прысвечана пытанням фарміравання грамадзянскай кампетэнтнасці на ўроках. Па самых прыблізных падліках, за час сваёй вучобы ў школе дзіцяч наведваюць больш як 10 тысяч самых розных урокаў, таму выхавальчы патэнцыял апошніх цяжка пераацэніць. Прычым гэта тычыцца абсалютна ўсіх вучэбных дысцыплін. Выхавальчы магчымасці ўрокаў беларускай і рускай літаратуры, англійскай мовы, гісторыі і біялогіі прадманастравалі падчас майстар-класаў члены Асацыяцыі настаўнікаў-метадыстаў Інэса Зубрыліна, Галіна Сухава, Людміла Кушнярова, Алена Цілюпа і Віктар Жук.

А затым педагогі абмеркавалі з віцэ-прэм'ерам пытанні, якія хвалююць усю. У тым ліку і далейшы лёс эксперыменту па падушавым фінансаванні устаноў адукацыі — калі грошы выдзяляюцца ў залежнасці ад колькасці вучняў. Кіраўнікі устаноў адукацыі бачаць шмат пласоў у новым механізме фінансавання: гэта не толькі рост заробкаў у педагогаў навучальных устаноў, уключна з эксперымент, але і павышэнне якасці навучанья, паколькі сродкі, што выдаткоўваюцца, ідуць на ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай і вучэбнай базы. Прычым кіраўнікі школы мае магчымасць больш эфектыўна імі распарадзіцца, зыходзячы з патрэб канкрэтнай навукальнай устаноў.

Адмаўляцца ад пільнога праекта мы не збіраемся, — паабяцала Наталля Качанова. — Больш за тое, яго рамкі былі сцелета пашыраны... Але галоўнае для нас — не наламаць дроў, бо, як высветлілася, ад укаранення новага механізму фінансавання выйграюць, у першую чаргу, буйныя школы. А ў школах з колькасцю вучняў да 200 чалавек складваецца крыху іншая сітуацыя. Таму шмат будзе залежаць ад жадання і магчымасцяў мясцовых органаў улады фінансава садзейнічаць такім установам адукацыі.

«Мы не ведаем, у якіх інфармацыйных патоках існуюць нашы дзеці, які іх змеш, як яны на іх уплываюць. Магчыма, наступе час для фарміравання нацыянальнай канцэпцыі медыяадукацыі?»

Наталля Качанова ніколі не сумняваецца ў прэстыжнасці прафесіі педагога. Гэта паказала і апошняе прыёмная кампанія, калі ўсе педагагічныя спецыяльнасці цалкам укамплектаваліся. «Але прэстыжнасць сваёй прафесіі павінны адчуць найперш самі настаўнікі. Усё ў іх руках. Сваіх школьных педагогаў мы памятаем за ўсё жыццё. Таму тое, што вы закладваеце ў дзяцей сёння, атрымаеце пазней», — дадала віцэ-прэм'ер.

НЕ ЗАГРУЖАЦ СПРАВАЗДАЧНАСЦЮ!

Апошнім часам вельмі шмат разважаюць пра неўласцівыя функцыі, якія даводзіцца выконваць педагогам, і вялікі дакументабарот. Міністэрства адукацыі дакладна вызначыла пералік абавязковай нарматыўнай дакументацыі. А ўсё астатняе прудумляюць мясцовыя органы улады і іншыя структуры: кіраўнікі мясцовых аддзелаў адукацыі, старшыні гар- і райвыканкамаў або яшчэ нейкай службы. Дарэчы, мы далі даручэнне ўсім міністэрствам і ведамствам не загружаць настаўнікаў сваёй справаздачнасцю, — прайнфармавала кіраўнікоў устаноў адукацыі Наталля Качанова.

— Чарговы раз кіраўнік дзяржавы паставіў задачу уважліва вывучыць сітуацыю з заробатнай платай, і што вельмі важна, не толькі для маладых спецыялістаў. У сувязі з гэтым хачу адзначыць кіраўнікоў устаноў адукацыі, якія працуюць на перспектыву. Бачыць дырэктар наступнай кваліфікацыйнай катэгорыі павінны прайсці як мінімум тры гады.

«Вось гэты адрэзак часу — вельмі бальчю для маладых педагогаў, прычым не толькі ў матэрыяльным плане, але і ў псіхалагічным, — падкрэсліў Міхаіл Гружэўскі. — Да таго ж так сталася, што ў сістэме адукацыі працуе вельмі шмат жанчын-педагогаў, якіх не ўдалося стварыць сям'ю, і яны нават за ўсё сваё жыццё ніколі не збярэў грошы на будаўніцтва жылля. Можна, трэба было б падумаць над праграмай па падтрымцы будаўніцтва для настаў-

нікаў жылля з прадастаўленнем пэўных ільгот для гэтай катэгорыі? Тым больш што калісьці такая праграма існавала...»

— Я ліку педагога ў школе ключовай фігурой. Матэрыяльна-тэхнічная база, новыя тэхналогіі ўвучэння, сучасныя падручнікі — усё гэта без педагога не мае ніякага значэння, — падзялілася сваімі думкамі Наталля Качанова. — Але, на мой погляд, далёка не кожны паспяхова вывучае можа стаць педагогам. Пра гэта гаворачы і самі школьнікі настаўнікі. Менавіта таму і патрабуецца медалістам рэкамендацыя школы пры паступленні на педагагічны спецыяльнасць без экзаменаў. Зараз разглядаецца прапанова вызваліць ад уступных экзаменаў і выпускнікоў профільных педагагічных класаў пры захаванні пэўных умоў: рэкамендацыі педкалектыву і адпаведных балаў у атэстах. Але ў мяне ўзнікае заканамернае пытанне: а чаму мы не даём аналагічную лютоту выпускнікам педагагічных каледжаў (а толькі тым, хто мае дыплом з адзнакай)? Няхож гэтыя маладыя людзі ў меншай ступені нацэлены на прафесію педагога? Трэба ўсё прадумаць, каб не дапусціць перакосаў...

УМОВЫ ДЛЯ РОСТУ

Настаўнік матэматыкі і інфарматыкі Лошніцкай гімназіі Барысаўскага раёна (суперфіналіст конкурсу «Настаўнік года Рэспублікі Беларусь-2011») Іван ЯКІМЕНКА выказаў думку, што папярочны падручнік перастаў быць асноўнай крыніцай ведаў:

— Такіх крыніц сёння вялікае мноства. І я, маючы на руках вучэбную праграму, магу рэкамендаваць дзецям шмат карыснай інфармацыі з іншых крыніц, у тым ліку ў электронным варыянце. Тым больш што падручнік нярэдка не паспявае за зменамі ў праграме.

Дырэктар сярэдняй школы №2 горада Стопіна АЛА ЛАЗІЦКАЯ ўзяла праблему неабароненасці нашых дзяцей у інфармацыйнай прасторы.

— Гэта пытанне хвалюе мяне і як педагога, і як маці траіх дзяцей. Мы не ведаем, у якіх інфармацыйных патоках існуюць нашы дзеці, які іх змеш, як яны на іх уплываюць. І я вачу вялікую ролю школы ў фарміраванні медыясветніцтва школьнікаў, што дазволіць нашым дзецям набыць вельмі важную навыкі крытычнага мыслення, умання аналізаваць інфармацыю, распазнаваць спосабы і метады маніпуляцыі...Магчыма, наступе час для фарміравання нацыянальнай канцэпцыі медыяадукацыі? Можна спрацаваць асобны курс або пайсці шляхам уключэння медыясветніцтва ў канцэпцыі, праграмы і адукацыйныя стандарты, якія сёння спрацоўваюць. Дарчы, у канцэпцыю па грамадазнаўстве медыяадукацыі ўжо увайшла. Распрацаваны і факультатывы «Інфармацыяны навігатар для вучняў 3-х і 4-х класаў».

Кі-яшчэ праблемы ўзнімаюць педагогі? Высветлілася, што, нягледзячы на шырокую сетку ў краіне устаноў дадатковай адукацыі, нідзе ў нашых ВНУ педагогаў дадатковай адукацыі не рыхтуюць, нават у вядучым педагагічным універсітэце краіны. Разам з тым, у адрозненне ад школьных настаўнікаў, педагогі дадатковай адукацыі працуюць у прычэпавыя іншыя ўмовы: калі ў школу дзеці абавязаны хадзіць, то ў гурток ці аб'яднанне на інтэрсах яны пойдуч толькі ў тым выпадку, калі педагогі іх зацікавіць. А гэта могуць зрабіць толькі ўлюбёныя ў сваю справу людзі. Вось гэта спецыфіку не заўсёды разумеюць выпускнікі педагагічных спецыяльнасцяў, якіх прыцягваюць у сферу дадатковай адукацыі. Усё ж такі павінна быць распрацавана адпаведная праграма па падрыхтоўцы спецыялістаў для такіх устаноў...

Хвалюе дырэктару школы і такая акалічнасць, як нізкія расцэнкі для школ (як для юрыдычных асоб) на збор другаснай сыравіны: яны ўтрапа меншыя, чым для фізічных асоб.

Педагогі напрасілі намесніка прэм'ер-міністра звярнуць увагу яшчэ на адзін крыўдны факт: сёння найвышэйшай ступенню ў педагагічным майстэрстве з'яўляецца катэгорыя «настаўнік-метадыст». Яе змалю атрымаць ужо 150 вядатных беларускіх настаўнікаў. Але ні выхавальнікі

27 красавіка
2016 г.
№ 8 (371)

Самавольства абарочваецца не толькі штрафам, але і зносам пабудовы за кошт парушальніка

Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА

Неверагодна, але факт: некаторыя грамадзяне імкнуцца з рызыкай для сябе незаконна ўзвесці не толькі дробную, але і даволі буйную пабудову, нават катэдж. Прычым, не ў нейкім бязлюдным месцы, а ў буйным горадзе. Такія выпадкі выяўлены сёлета ў Гродне. І вось чым гэта скончылася.

Добра гэта ці не, аднак рэаліі такія, што ўпор у жыллёвым пытанні ў горадзе над Нёманам, як і ў іншых гарадах, робіцца на шматпавярхоўкі. Разам з тым, у Гродне не ставяць «кропку» і на індывідуальных дамоўладаннях. І вуліца Нікалаева — адна з тых, якая згодна з праектам карэкцёрскай генеральнага плана абласнога цэнтра, аднесена да зоны ахоўваемай індывідуальнай забудовы. Што дазваляла многім тутэйшым жыхарам у законным парадку, па зацверджаных раённай адміністрацыяй праектах, рэканструяваць свае дамы паводле сучасных стылявых рашэнняў. І гаспадарам добра, і вуліца папрыгажэла. Аднак не абыйшлося і без самавольства.

«Лыжжы дзёгцю» стаў невялікі стары дом на скрыжаванні з вуліцай Шасейнай. Прычым, спачатку і тут усё рабілася на законных падставах. Паколькі жыллё знаходзілася практычна ў непрыгодным для пражывання стане, два яго ўласнікі звярнуліся ў адміністрацыю Кастрычніцкага раёна і атрымалі дазвол на распрацоўку праектнай дакументацыі для рэканструкцыі дома. Пасля чаго прадалі яго. І тут...

Новыя гаспадары не жадалі кіравацца зацверджаным праектам, а сталі дзейнічаць па-свойму. Яны знеслі стары дамок і ўзяліся за ўзвядзенне капітальнага двухпавярховага будынка з падвальным памшаннем, ігнаруючы параметры, якія былі ўзгоднены праектам рэканструкцыі. Не палічылі неабходным звярнуцца па дазвол на такія «завячці». За што іх пасля праверкі аштрафавалі, абавязавы атрымаць дазвол

на будаўніцтва адпаведнага ўзгадненнямі альбо знесці самавольную пабудову. Аднак гэты «званок» пачуць не быў. Паўна, забудовычы не паверылі, што пабудаванага можна пазбавіцца. Але аказалася, што незаконная пабудова нават пасля уплаты штрафу ўзаконена не будзе. Раённая адміністрацыя вызначыла тэрмін яе зносу, папярэдзішы ўласнікаў, што калі яны не зробіць гэта самі, то за іх кошт адведную работу выканае камунальная служба.

Спробы аспрэчыць рашэнне ўладаў у судзе аказаліся для самавольных забудовычыў беспаспяхоўнымі. Раённая, а затым абласны і Вярхоўны суды пакінулі гэтае рашэнне ў сіле. Давялося разбіраць каробку будынка.

У такой жа сітуацыі апынулася і жыхарка абласнога цэнтра, якая самавольна пабудавала на сваім участку па вуліцы Горкага двухпавярховы катэдж з цокальным паверхам і мансардай. Гэта здарылася пасля таго, як у адміністрацыі Ленінскага раёна ёй адмовілі ў новым будаўніцтве, паколькі ўчастак знаходзіцца ў зоне перспектывага зносу і па законе тут забаронена будаваць новыя аб'екты нерухомасці. Тым не менш гаспадыня аднавілася на самовольнае будаўніцтва. Разлік, верагодна, быў на тое, што справа абмяжуецца штрафам, а пабудову з часам узаконяць. Але «нумар» не праішоў. Суды некалькі інстанцыяў, уключаючы Вярхоўны суд, пацвердзілі законнасць рашэння аб зносе нелегальнага будынка — за кошт забудовычыка.

Барыс ПРАКОПЧЫК
prapochik@vziasda.by

Наталля КРЫВІЦКАЯ, начальнік упраўлення кантролю бюджэтна-фінансавай сферы і дзяржаўных органаў Камітэта дзяржаўнага кантролю Гродзенскай вобласці:

— Пры праверцы Шчучынскага райвыканкама ўстаноўлена, што на зямельным участку ў аграгарадку Орля, які выдзелены аднаму з грамадзян у ажыццяўленне спадчыннае валодання, і на прылеглым участку ён зрабіў сажалку. Пры гэтым 0,0364 га зямлі былі заняты незаконна. Па даручэнні Камітэта дзяржаўнага кантролю парушальніка ў ходзе праверкі прыцягнулі да адміністрацыйнай адказнасці, а самовольна заняты ўчастак вернуць пасля засыпкі часткі сажалкі і рэкультывацыі зямлі.

ПАЧНІ З СЯБЕ

ПРОСТА НЕ ПАЗНАЦЬ!

Выгляд вёсак Радастаўскага сельсавета ўдалося перамяніць за два гады

Святлана ЯСКЕВІЧ

Старасту вёскі Сварынь Надзею Астাপук мы сустрэлі каля могілак. Надзея Цімафееўна то з граблямі, то з віламі ўпраўлялася каля кантэйнераў для смецця. Аказалася, зранку машына ЖКГ забрала змесціва скрыняў, але пры гэтым вечер шмат чаго параскідаў. Вось клпатлівая стараста і прыйшла прыбраць. Надзея Цімафееўна не чакае падказак ці запрашэнняў, а робіць, як сапраўдная гаспадыня, і не толькі на сваім падворку.

Жыццё на мяжы

Старшыня сельскага Савета Алена СУХАРЭВІЧ кажа, што ў гэтай жанчыне ёсць арганізатарскі талент. Яна ўмее не толькі правесці тлумачальную работу і сабраць грошы, але і арганізаваць вясцоўцаў на сумесную працу. На могілках ужо не раз працавалі з вясняні. На заўтрашні дзень адна з настаўніц абцякала прыйсці са старшакласнікамі на гадзінку-другую. Адным словам, да Вялікадня будзе поўны парадок. Як і ў самой вёсцы Сварынь, адзіная вуліца якой цягнуцца ўздоўж дарогі амаль на пяць кіламетраў.

Сельсавет можна назваць асаблівым па многіх прычынах. Па-першае, ён самы аддалены ў Драгічынскім раёне, знаходзіцца на мяжы з Украінай. Два гады таму тут

узведзена памежная застава «Сварынь», пачынаецца дэмаркацыя мяжы на гэтым участку. Паўленне вартавых мяжы поўным чынам ускалыхнула спакойнае жыццё вёскі. Сюды цяпер не прыедзеш без дазволу на знаходжанне ў памежнай зоне. А калі ўлічыць, што ў Радаставе і навакольных сёлах яшчэ ў недалёкіх 70-80-я нараджалі па 10-16 дзяцей, то цяпер з усіх канцоў краіны яны едуць да бацькоў і родных. Сельвыканкаму даводзіцца выдаваць названых паперак да трыццаці ў дзень. Паўленне ў вёсцы асаблівага аб'екта спрыяе таму, што яе наведваюць многія людзі, якія раней суды не даязджалі. Можа, нават гэта ў нейкай меры і падтурхнула да глабальнага навадзнення парадку.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Стараста вёскі Сварынь Надзея АСТАПУК.

Уладзімір КАБЛАШ: «З людзьмі прывык жыць у ладзе».

Нэлі ЗІГУЛА

Тэма могілак сёння блучакая. Не выключэнне Казловіцкі сельсавет Глускага раёна Магілёўскай вобласці. На яго тэрыторыі 14 могілак, і ўсе яны пад наглядом сельсавета. Каб перадаць іх на баланс ЖКГ, як у свой час перадалі дарогі і калодзежы, трэба спачатку зарэгістраваць. А гэта аб'ядзецца прыкладна ў 15 мільёнаў рублёў за адны.

Такіх грошай у сельсавете няма. Сёлета, напрыклад, на добраўпарадкаванне выдзелілі 40 мільёнаў. Гэта на ўсё: і на абкос, і на знос аварыйных дрэў, і на барацьбу з бадзяжымі жывёламі, і на вываз смецця з тых жа могілак. У планах агародзіць палову могілак у Вільчы, калі атрымаецца, у Карпавічах. Толькі на агароджу вільчанскіх могілак пайшоў 20 мільёнаў рублёў — трэба было і матэрыялы набыць, і людзям за працу заплаціць.

На Радаўніцу на могілках у Балашэвічах Глускага ра-

УСЁ Ў ПАРАДКУ

І ПЕРАД ПРОДКАМІ НЕ СОРАМНА

раёне», — ганаецца мясцова жыхары.

Добра, калі насельніцтва стабіцца да справы з паразуменнем. Разам са старшынёй сельсавета Уладзімірам Каблешам едзем знаёміцца з імі. Машыну мясцовага кіраўніцтва жыхары ведаюць як сваю, здалёку махаюць, вітаюцца. Прыпынемся каля дома Міхаіла Калхуты. Ён не стараста, але чалавек актыўнай жыццёвай пазіцыі. Раней у ПМК №86 працаваў брыгадзірам дрэзнажай брыгады, першыя месцы займаў у Магілёўскай вобласці па выніках працы. Ёсць нават Ганаровая грамата Вярхоўнага Савета. Апошнія 12 гадоў на пенсіі, але проста так сядзець не прывык. У грамадскіх справах заўсёды першы. Хочацца, каб за вёску сорамна не было. Ён жа тут усё жыццё прахыў. Старшыню сельскага Савета хваліць, кажа: «Я за яго гарой!»

« Яны не чакаюць манны нябеснай, самі бяруцца за любую справу. Бо для іх дом не абмяжоўваецца сценамі адной хаты. »

Балашэвічы на тэрыторыі сельсавета — самая вялікая вёска, тут жыве ажно 265 чалавек. У аграгарадку Засценак Усцярыхі на 13 чалавек меней. У астатніх 20 вёсках — ад 1 чалавек да 128. Адлегласць паміж населенымі пунктамі вялікая. За дзень па справах старшыні прыходзіцца накручваць на машыне і 70, і 90 кіламетраў. Вясна — трэба людзей на працоўны лад настроіць.

— З красавіка пастаянна суботнік праводзім, — кажа Уладзімір Канстанцінавіч. — Добра, калі ў вёсцы, як і тут, ёсць актыўны жыхар з конікам. Мы з ім па вуліцы паедзем, усё прыбраем, і будучы чысціня і парадок.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Нэлі ЗІГУЛА

Тэма могілак сёння блучакая. Не выключэнне Казловіцкі сельсавет Глускага раёна Магілёўскай вобласці. На яго тэрыторыі 14 могілак, і ўсе яны пад наглядом сельсавета. Каб перадаць іх на баланс ЖКГ, як у свой час перадалі дарогі і калодзежы, трэба спачатку зарэгістраваць. А гэта аб'ядзецца прыкладна ў 15 мільёнаў рублёў за адны.

Такіх грошай у сельсавете няма. Сёлета, напрыклад, на добраўпарадкаванне выдзелілі 40 мільёнаў. Гэта на ўсё: і на абкос, і на знос аварыйных дрэў, і на барацьбу з бадзяжымі жывёламі, і на вываз смецця з тых жа могілак. У планах агародзіць палову могілак у Вільчы, калі атрымаецца, у Карпавічах. Толькі на агароджу вільчанскіх могілак пайшоў 20 мільёнаў рублёў — трэба было і матэрыялы набыць, і людзям за працу заплаціць.

На Радаўніцу на могілках у Балашэвічах Глускага ра-

Сяргей БАГЛАЙ увекавечыў памяць землякоў-франтавікоў.

Сяргей БАГЛАЙ увекавечыў памяць землякоў-франтавікоў.

АДКРЫТЫ ФОРУМ

НОВАЯ ГІСТОРЫЯ, або Расткі ў чарнобыльскую зямлю

У нашай краіне ад наступстваў чарнобыльскай катастрофы пацярпеў 21 раён, 13 з іх знаходзяцца ў Гомельскай вобласці. Мы правалі сваеасабліваю пераклічку з некаторымі старшынямі раённых Саветаў дэпутатаў. Кожны казаў: сёння мы ўжо не выжываем, а паўнаватна жывём. Ва ўсіх пацярпелых рэгіёнах рэалізаваны самыя розныя мерапрыемствы па мінімізацыі наступстваў — згодна з адпаведнымі дзяржаўнымі праграмамі.

Брагіньскі раён. Пражывала ў 1986 г. — 39 тыс. чалавек. У 2016 г. — 12,5 тыс.

Старшыня Брагіньскага раёна Савета дэпутатаў Мікалай КАВАЛЁК:

— У выніку катастрофы ўся тэрыторыя Брагіньскага раёна пераключылася на забруджванне, пры гэтым больш за 60% тэрыторыі мае шчыльнасць забруджвання цэзіем-137 больш за 5 кюры на кв. км. Канешне, самая галоўная страта — гэта людзі, якія вымушаны былі пакінуць родны раён. Мы перажылі няўпэўненасць, якая была адразу пасля аварыі і да сярэдзіны 90-х гадоў. Сёння наш сельскагаспадарчы раён жыве звычайным жыццём. За 30 гадоў у нас не дабавілася прамысловых прадпрыемстваў, але ж з'явіліся прыватныя прадпрыемствы ў галіне гандлю і фермеры, якія гадуюць жывёлу для вытворчасці малака, а таксама вырошчваюць садавіну і гародніну. Дарэчы, уся прадукцыя ў нас строга правяраецца. Шмат увагі ўдзяляецца будаўніцтву жылля. Летас увялі ў эксплуатацыю 37 жылых аб'ектаў. Мы аддаём прыярытэт мясцовым кадрам і імкнёмся, каб яны атрымлівалі адукацыю і вярталіся ў раён, бо па размеркаванні кадры не замацоўваюцца — маладыя спецыялісты адпрацоўваюцца і ад'язджаюць.

Хойніцкі раён. Пражывала ў 1986 г. — 46 тыс. чалавек. У 2016 г. — каля 20 тыс.

Старшыня Хойніцкага раёна Савета дэпутатаў Галіна БОНДАР:

— Дзякуючы людзям, якія тут засталіся і жывуць, мы — квітнеючы раён. Так, Чарнобыльская катастрофа — гэта трагедыя. Але, ведаецца, калі галінку з дрэва зрэзаць, яна ўсё роўна імкнецца жыць і пусціць парастак у зямлю. Так і мы. Калі прыйшла бяда, у нас з'явілася больш сілы, каб выжыць. На сённяшні дзень у раёне пабудаваны жывёлагадоўчыя комплексы, створаны ўмовы для нармальнай работы людзей. Пастаўка мінеральных угнаенняў дазваляе вырошчваць сельскагаспадарчую прадукцыю, зніжаючы ўзровень забруджанасці прадуктаў харчавання. Вялікія сродкі ўкладзены ў рэканструкцыю малочнага прадпрыемства, кіраўніком якога я працавала шмат гадоў. Праведзены ў 2010 годзе Дзень беларускага пісьменства даў штуршок для развіцця не толькі Хойнікаў, але і ўсіх населеных пунктаў раёна. За мінулы год у нас нарадзілася 243 дзіцяці і ўжо 54 — сёлета. Усе маладыя спецыялісты, якія прывязваюць у раён, атрымліваюць дастойныя кантракты, у тым ліку Вр30 млн у якасці першааснага пад'ёмнага капіталу. Малады спецыяліст, які прыходзіць працаваць у сельскую гаспадарку, атрымлівае новае добраўпарадкаванае жыллё. А днямі ў новым гарадскім скверы адбылося ўрачыстае адкрыццё Памятнага знаку энергетыкам, якія прымалі ўдзел у ліквідацыі наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Нараўлянскі раён. Пражывала ў 1986 г. — 28 тыс. чалавек. У 2016 г. — 10,5 тыс.

Старшыня Нараўлянскага раёна Савета дэпутатаў Ала НАВУМЕНКА:

— Пятая частка нашага насельніцтва працуе на прамысловых прадпрыемствах: ААТ «Чырвоны Мазырані» і ААТ «Нараўлянскі завод гідраапаратуры». За апошнія гады тут рэалізавана шмат буйных інвестыцыйных праектаў. Пяць

гадоў таму ў раёне створана прыватнае прамысловае прадпрыемства па вытворчасці мэблі. Увогуле з 2011 года вытворчасць прадукцыі прамысловасці ў цэлым па раёне вырасла ў 3 разы, а экспарт паслуг — у 9 разоў. Трэба адзначыць, што ў нас нядрэнная дэмаграфія. А яшчэ наш невялікі горад чатыры гады запар быў лепшым па добраўпарадкаванні ў сваёй катэгорыі, а летас раён занесены на абласную Дошку гонару.

« У нас не дабавілася прамысловых прадпрыемстваў, але ж з'явіліся прыватныя прадпрыемствы ў галіне гандлю і фермеры. »

Веткаўскі раён. Пражывала ў 1986 г. — 39 тыс. чалавек. У 2016 г. — 18,4 тыс.

Старшыня Веткаўскага раёна Савета дэпутатаў Віктар МАСЕЙКАУ:

— Мы даўно перайшлі ад пераададзенага наступстваў аварыі да дынамічнага развіцця, хоць наш раён — адзін з найбольш пацярпелых у Гомельскай вобласці. Дзякуючы Дзяржаўнай праграме па пераададзенага наступстваў катастрофы, у Веткаўскім раёне ўсё 3711 дзяцей забяспечаны бясплатным харчаваннем і пастаянна аздараўляюцца. У апошні час сродкі скіраваны на развіццё сельскай гаспадаркі. Уведзены ў эксплуатацыю жывёлагадоўчыя комплексы ў Янове, Тарасаўцы, Негаюбіцы і Хальчы, вядзецца будаўніцтва птушкафабрыкі магутнасцю 20 тысяч тон у год. За 30 гадоў у раёне ўведзена ў эксплуатацыю 27 аб'ектаў сацыяльнай сферы. Для нас застаецца актуальнай праблема зносу старых аб'ектаў. Пахаваць трэба яшчэ 2,5 тысячы дамоў, большасць — у адселеных вёсках. У райцэнтры трэба завяршыць работы па водапаніжэнні, правесці рэканструкцыю каналізацыі і вычышчальныя збудаванні. Патрабуе рэканструк-

цы і сістэма водазабеспячэння раёна.

Кармянскі раён. Пражывала ў 1986 г. — 26 тыс. чалавек. У 2016 г. — 17 тыс.

Старшыня Кармянскага раёна Савета дэпутатаў Таццяна ШЭЦЕР:

— З сярэдзіны 90-х пачалося паступовае адраджэнне раёна. У нас пачалі працаваць асфальтабэтанны завод, прадпрыемства па вытворчасці ветэрынарных прэпаратаў, запушчана станцыя сацыяльна-педагагічны цэнтр дапамогі сям'і і тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Не так даўно з'явіўся новы корпус раённай бальніцы. Раён у нас сельскагаспадарчы, але ж і прамысловасць развіваецца за кошт чарнобыльскіх праграм. Зроблена рэканструкцыя філіяла ААТ «Гомельлён» і ў стадыі завяршэння знаходзіцца рэканструкцыя філіяла № 2 ААТ «Рэчыцкі тэкстыль». Газіфікавана 14 населеных пунктаў. Маладыя спецыялісты засяляюцца ў новае жыллё. Для іх у нас было пабудавана восем жылых дамоў. Гэта ўсё дало стымул для людзей, якія тут жывуць. Яны адчуваюць: пра іх клапаціцца.

Чачэрскі раён. Пражывала ў 1986 г. — 30 тыс. чалавек. У 2016 г. — 14,3 тыс.

Старшыня Чачэрскага раёна Савета дэпутатаў Сяргей МАЛЮКОУ:

— За апошнія пяць гадоў на Чачэршчыне пабудаваны дзве сучасныя аўтаматываныя фермы і буйны свінакомплекс. Прайшла рэканструкцыя раённай бальніцы, рэстаўрыравалі Дом культуры і кінатэатр. Ёсць і вялікая крама. Практычна ўсе вуліцы ў нашым горадзе заасфальтаваныя... Вось ужо два гады, як у райцэнтры нараджальнасць перавышае смертнасць. Праблема педагагічных кадраў у нас практычна закрытая. Больш складаная сітуацыя з кадрамі на

вёсцы. Патрэбны аграномы, энергетыкі і рабочыя масавых прафесій: трактарысты і палыводы, жывёлаводы. Зусім нядаўна ў нашым горадзе адкрыўся музей і памяць Чарнобыля. Сярод яго экспанатаў — баявая форма пажарніка, якія бралі ўдзел у ліквідацыі аварыі. Там жа ўстаноўлена атмосфера кінутага вясковай хаты. Мы ўспамінаем Чарнобыль у сувязі з датамі, а астатні час звычайна жывём.

Рагачоўскі раён. Пражывала ў 1986 г. — 76 тыс. чалавек. У 2016 г. — 60 тыс.

Старшыня Рагачоўскага раёна Савета дэпутатаў Валяціна ГАННОВІЧ:

— За апошнія гады радыяцыйна-экалагічная сітуацыя змянілася ў лепшы бок. У аграгарадку Доўск знаходзіцца Гомельская абласная сельскагаспадарчая доследная станцыя НАН Беларусі, якая цесна супрацоўнічае з усімі гаспадаркамі па ўкараненні новых гатункаў раслін. Спецыялісты даюць навукова абгрунтаваныя рэкамендацыі вядзення земляробства ў нашым рэгіёне. У межах праекта міжнароднай тэхнічнай дапамогі «Развіццё міжнароднай доследчай і інфармацыйнай сеткі па Чарнобылі» ў трох забруджаных населеных пунктах раёна адкрыты цэнтры інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій. Рэалізуецца праект ЕС, які падтрымлівае ініцыятывы ў

галіне культуры. Наш Журавіцкі сельскі выканаўчы камітэт, на тэрыторыі якога 11 забруджаных населеных пунктаў, перамог у конкурсе мясцовых ініцыятыў пад эгідай ААН. Дзякуючы вылучаным \$18 тысячам у аграгарадку аднаўляецца гістарычная плошча.

Ельскі раён. Пражывала ў 1986 г. — 27 тыс. чалавек. У 2016 г. — 15,6 тыс.

Старшыня Ельскага раёна Савета дэпутатаў Сяргей МАТУЗКА:

— З 1986 па 2011 год за кошт чарнобыльскага праграмаў у раёне пабудавана 211 кватэр і жылых дамоў сядзібнага тыпу. Пракладзена больш чым 44 км газавых сетак. У Скародным зроблена рэканструкцыя сістэмы каналізацыі, пабудавана свінаферма ў вёсцы Багучыцы, малочная ферма ў Скародным, Жуках, Дабрыні. У апошнім населеным пункце летас добраўпарадкавана цэнтральная частка. За кошт рэспубліканскіх сродкаў праведзена газіфікацыя многіх вёсак, і хутка яна завершыцца ў аграгарадку Валаўск. Па праграме «Чыстая вада» ўведзены ў эксплуатацыю водаправодныя сеткі ў Ельску, дзве артызанскія свідраванні ў Засінах і ў Рэмезах. Гэта дазволіла забяспечыць людзей чыстай пітной водай.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. iost@vziasda.by

Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА

ПРОСТА НЕ ПАЗНАЦЬ!

Далей так нельга

Гэты самы парадак тут прасіўся даўно. Маладое пакаленне са шматдзетных сем'яў у свой час раз'ехалася па краіне. Бацькі старэй, падсобная гаспадарка на кожным падворку памяншалася ў разы.

Сям'я Мікалая і Галіны КАВАЛЕВІЧАў.

Два гады таму старшынёй сельскага Савета стала Алена Сухарэвіч. Яна мясцовая, побач жыўць сваякі і суседзі, на чый вачах яна вырасла.

Паводле слоў відавочцаў, майстар так віртуозна пілаваў таполі, што яны клаліся ў зададзеным напрамку, нібы алоўкі.

А пачаў новы старшыня менавіта з гутарак. Усім сіламі яна старалася пераканаць землякоў, што далей так жыць нельга, трэба перамяніць вонкавы выгляд сваіх вёсак.

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

каў, што, несумненна, паспрыяла аздаравленню агульнай атмасферы вясковага жыцця.

За нейкія паўтара года было ліквідавана 16 несанкцыянаваных звалак. Гэта рабілі сваімі сіламі, за кошт сельсавета. І паступова людзі сталі прывыкада да парадку, ацанілі прыемнасць ад прыгажосці, пра што не раз самі гаварылі старшыні.

Дамы, хлявы і агароджа

Потым узялася за пустыя хлявы, нічыйныя дамы. Толькі летась па сельсавеце было знесена 13 гаспадарчых пабудов і сем нічыйных дамоў. Усё гэта робяць самі жыхары вёскі.

На некаторых былых сядзібах цяпер спілаваныя старыя дрэвы, падростаюць маладыя,

прыбрана кустоўе, зацвітаюць вясновыя кветкі. Яшчэ перад паездкай у Радаставу старшыня Драгічынскага раённага Савета дэпутатаў Святлана БАРТАШ паказвала ў сваім камп'ютары ранейшыя здымкі населеных пунктаў.

Тую ж агароджу самі жыхары мянялі за свой кошт і на свой густ. Некаторыя замаўлялі плот з металапластыку, іншыя паставілі бетонныя пралёткі. Ну а большасць аддала перавагу драўлянаму штыкетніку, які можна набыць у мясцовым лясніцтве.

Нарада... пад таполямі

Варта сказаць, што ініцыятыву сельвыканкама падтрымалі ў раёне. Пасільную дапамогу аказвалі старшыня райвыканкама, яго намеснікі. Служба занятасці выдзяляла рабочых з ліку беспрацоўных на асобныя віды работ.

Святлана Барташ правяла там дзве нарады раённых спецыялістаў, і, як аказалася, безвынікова: прадстаўнікі электрасеткаў казалі, што пры ваўцы дрэў парвуцца правады.

У асноўным жа дрэвы зрэзвала адна з бярозаўскіх арганізацый па вельмі прымальным цэнах. Так што ўсё можна зрабіць пры адпаведным жадаванні.

Радастава і наваколняя вёскі раней уваходзілі ў зону, пацярпелую ад радыкацыі. Цяпер тэрыторыя прызнана чыстай. І яна становіцца ўсё прыгажэйша.

Фота аўтара. yackevich@zvzadda.by

Алена ВАЖЫКА і старшыня сельсавета Алена СУХАРЭВІЧ (справа).

І ПЕРАД ПРОДКАМІ НЕ СОРАМНА

Міхаіл і Ганна КАЛХУТНЫ ведваюць цану часу.

Пазалетась пасярод Балашэвіч быў устаноўлены помнік загінулым на вайне вяскоўцам. Яго зрабіў за свае грошы Сяргей Анатолевіч Баглай, ураджэнец гэтай вёскі, які цяпер у Расіі жыве.

Летась за бюджэтныя грошы атрымалася зрабіць помнік невядомым лётчыкам і лейтэнанту Пятру Пянькову. Каля Сцяпаняўкі на месцы масавага

Анатоль ІСАЧАНКА, старшыня Магілёўскага аблсавета: Парадак на месцах залежыць ад старшын сельсавета, ён павінен кантраляваць, каб кожны даглядаў сваю тэрыторыю.

zguliyu@zvzadda.by Фота аўтара.

СУР'ЁЗНАЯ РАЗМОВА

КАЛІ ПРАФІЛАКТЫКА «КУЛЬГАЕ»...

Што зрабіць, каб было менш зайбавіў і іншых цяжкіх злачынстваў? Пытанне, актуальнае для ўсёй краіны, абмяркоўвалі дэпутаты Віцебскага абласнага Савета і кіраўнікі праваахоўных органаў.

І ЗНОЎ ФАРМАЛІЗМ

Летась на Віцебшчыне здзейснена 60 зайбавіў — на 9 больш, чым пазалетась. Калі параўнаць з іншымі абласцямі, наша ў сярэдзіне. А за апошнія 5 гадоў, пачынаючы з 2011-га, зарэгістравана 266 зайбавіў.

Аналіз матэрыялаў крымінальных спраў сведчыць, што папярэднічалі злачынствам у большасці выпадках асацыяльным паводзінам. У прыватнасці, на момант здзяйснення наўмысных зайбавіў 72% вінаватых знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення.

РЭЗАНАНСНЫЯ ЗЛАЧЫНСТВЫ

Шмат папраўкаў у свой адрас пачулі прадстаўнікі праваахоўнага ведамства. У прыватнасці, паводле слоў намесніка пракурора, незаконна знаходзіўся ў Беларусі жыхар Расіі, раней судзімы.

лі б яго своечасова дэпартавалі, трагедыі б не адбылося. Рэзанансным стала зайбавіства старэйшыні вёскі ў Браслаўскім раёне. Яна жыла адна, дапамагала многім парадамі, грашыма...

Сёлетняе зайбавіства, учыненае падлеткам, вельмі жудасна прыклад, мякка кажучы, дрэннага выхавання. П'яны, ён з прымяненнем гвалту ўкраў грошы.

ХТО ЧЫМ ДЫХАЕ

У сваю чаргу, кіраўнікі ўпраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама прапаноўваюць шэраг прафілактычных мер. Трэба, напрыклад, забараніць гандаль ночы спіртным на аўтамабільных запраўках.

Есць ідэя, які больш эфектыўна выяўляць праблемныя сем'і, якія не

знаходзяцца на ўліку. А як «вылічыць» усе кватэры, дзе пастаянна «гуляюць» і «гэтэлі» для аматараў выпіць? Медыкам, якія прыходзяць у такое жыллё па выкліках, прапанаваў аператыўна паведамляць пра ўбачанае ў міліцыю.

Апошня, трэба аддаць ёй належнае, ведае адрасы так званай «маліны». Але ў кожную ж кватэру не зойдзеш. Тым больш калі суседзі не скардзяцца.

ВЫЗВАЛІЎСЯ, І?..

Міліцыя працуе і з тымі, хто вызваліўся з «месцаў аддаленых». Але як уладкаваць на працу грамадзяніна з неідэальнай біяграфіяй? У прыватнасці, на мяскамабінае было адмоўлена раней судзімаму з-за нежадання працоўнага калектыву.

Дарэчы, нядаўна ў Віцебску адбыўся тэматычны семінар. У ім бралі ўдзел супрацоўнікі Генеральнай і абласных пракуратур, прадстаўнікі органаў МУС, мясцовага самакіравання.

Сёлета дэпутаты абласнога ўзроўню абмяркоўваюць пытанне аб эфектыўнасці работы па папярэджанні злачынстваў і прафілактыцы правапарушэнняў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. pukshanski@zvzadda.by

ОАО «Институт «Минскгражданпроект» «26» мая 2016 года СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ ЛОТ №1. ВРУ 1 шт., начальная стоимость лота 6 144 000 рублей. ЛОТ №2. Кабель АВВГ 4*25, 200 метров, начальная стоимость лота 5 226 880 рублей.

БТА БАНК БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2016 г. Наименование банка ЗАО «БТА Банк» (в миллионах белорусских рублей)

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыя выдавецкага ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Грамадскі савет: ГЕРАСІМОВІЧ С.М., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; АСКЕРКА Ю.В., адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

НАВУМЕНКА А.В., старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў; СУШЧАНКА М.Л., старшыня Глушанскага пасялковага Савета дэпутатаў Бабруйскага раёна.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 44 12; e-mail: info@zvzadda.by Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларусы Дом друку».

Актуальны рэпартаж

НАВОШТА РЫБАКУ ГРАБЛІ, АБО ЯК КАРЭСПАНДЭНТЫ «ЗВЯЗДЫ» ПРЫБІРАЛІ БЕРАГ ВАДАСХОВІШЧА

Днямі па ўсёй краіне ўжо трэці раз праводзілася акцыя «Чысты вадаём», якую штогод арганізуе Беларускае таварыства палюўнічых і рыбалоўцаў. Падчас яе супрацоўнікі БТТР разам з прадстаўнікамі іншых арганізацый і неабыякавымі грамадзянамі займаюцца прыяжджэннем у парадок берагавых ліній азёр і рэк. Карэспандэнт «Звязды» ўзяў удзел у адным з мерапрыемстваў акцыі.

Берагодна, самая незвычайная наша знаходка за ўвесь час.

Чыжоўскае вадасховішча сталіцы заўсёды «свалілася» сваёй забруджанасцю. Вадаём мае статус тэхнічнага, і куланне ў ім забаронена дагэтуль, хоць некалькі гадоў таму праводзілася маштабная ачыстка. Пацярджэнне, што табу існуе не проста так, атрымлівае, як толькі прыяжджае на месца, — рыбакі паказваюць нам знойдзенага каля берага буйнога карпа даўжыняй прыкладна ў паўметра. Відавочна, асобіна была, што называецца, «у самым росквіце», і прычыну яе гібель мужчыны бачаць якраз у якасці вады. Па іх словах, такія знаходкі тут не рэдкія.

Тым часам да берага пад'язджае аўтобус з нашымі сённяшнімі калегамі — супрацоўнікамі БТТР і цэлай брыгады курсантаў Цэнтра павышэння кваліфікацыі МУС, якія сёння змянілі кіцелі на спартыўныя штаны і «алімпійкі». У шарэнгі імправізаванага атрада ўліваецца і карэспандэнт «Звязды». Першае мерапрыемства акцыі — кароткі інструктаж, падчас якога нас папярэджваюць пра магчымыя небяспекі ў выглядзе бітага шкла і кілашчоў. Паківаючы галавымі ў знак разумення, атрымліваем «працоўную зброю»: баваўняныя пальчаткі, пакеты для збору смецця і... граблі. Як ажакацца, менавіта апошні інструмент будзе для нас самым запатрабаваным.

Разбіваемся на групы і разыходзімся па беразе. Уладальнікі грабляў займаюцца выцяганнем смецця з вады, а хлопцы з пакетамі збіраюць усё тое, што ляжыць на беразе. Я трапляю ў другую групу. Пяцідзесяцілітровыя пакеты напайваюцца вельмі хутка. Праз кожны метр аўтобус пакідае купкі завязаных мяшкоў — пасля іх забіраюць на машыне. Пры гэтым колькасць смецця спачатку не вельмі ўражае — сям-там кінутая пластыкавая бутэлка, недзе ўпакоўка ад марозніка ці чаго яшчэ.

Першая незвычайная знаходка здаецца праз хвілін дваццаць працы. Гумовую пакрышку прыбіла да берага, хлопцы выцягваюць яе і пакідаюць на дарозе. Спачатку здзіўляюся — ну каму прыйдзе ў галаву выкідаць шыны ў ваду? Можна, па якой недарэчнасці гэты прадмет там апынуўся? Але астатні час паказваю, што метады ўтылізацыі старых пакрышак пад назвай «выкінуць у найбліжэйшы вадаём» у беларусаў даволі распаўсюджаны. Пры дэпамозе знойдзеных за пару гадоў шыны можна было «абуць» не адно аўто.

З канала каля кустоў нешта «сігналіць» белем колерам — відаць, нейкая дробная паперына. Падыходзім бліжэй і бачым, што гэта толькі вяршыня «айсберга». Сам «айсберг» — волькі белы мяшок, запуюнены нечым цяжкім. Пакуль выцягваем яго з твані, знаходзім у глыбінні іншы. Ён літаральна рассыпаецца ў руках, бо доўгі час знаходзіўся ў ваде. Аказваецца, што ўсё сярэдзіне — будаўнічае смецце: кавалкі бетону, абрэзкі мантажнай пены, пенепласт. Вось і не паленаўся гэ чалавек сюды цяжкі мяшок везці (да самага блізкага дома не менш за кіламетр па бездарожжы), каб выкінуць яго менавіта ў канал. Можна, працей было б данесці да сметніцы?..

Некаторыя знаходкі здзіўляюць самім фактам свайго знаходжання пад вадою. «Як гэта ўвогуле тут апынулася?» — адзінае пытанне, якое ўзнікае падчас працы. Вось чарговае — з-пад невялічкага мосціка дастаем... драўляныя драбніны. Прадмет даволі цяжкі — разам з адным з курсантаў мы не без намаганняў выцягваем яго на дарогу. Але ж нехта сюды прынёс!

Увесь час на шляху сустракаем рыбакоў. Мужчыны з вудамі здзіўлена азіраюцца, калі бачаць велізарны натоўп хлопцаў, якія збіраюць смецце. Далучацца да акцыі ніхто асабліва не спяшаецца. А было б варта, як кажа **начальнік аддзела спартыўных і кіналагічных мерапрыемстваў — галоўны паліўніцтвазнаўца БТТР Уладзімір КАЗЛОУСКІ**, большасць смецця на берагах вадасховішча мае менавіта «рыбачкае» паходжанне. Трэба, праўда, сказаць, што дэпамога асабліва і не патрабуецца, усё-такі курсанты і «арганізаванасць» — словы роднасныя. Велізарную звалку, якая пужала адных сваім выгляддам, брыгада загрузіла ў мяшкі літаральна за тры хвіліны.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ, lyskavets@zviazda.by

ЦЯПЕР ЯНА ВЕДАЕ, ЯК ЖЫЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
У самым пачатку вайны бацька з групай моладзі быў вывезены ў Германію на прымусовыя работы. Паводле слоў Галіны, яму вельмі цяжка давалася ўспаміны пра тыя гады. Расказваў, што некаторым панашаваў, ім трапіліся надзвычайныя гаспадары. Ён жа папаў да людзей жорсткіх. Мала таго, што даводзілася цяжка і многа працаваць, гаспадар перыядычна вазіў сваіх папакі ў шпіталь, дзе ў іх бралі кроў для патрэб арміі. І самае страшнае для лунінаўскага хлопца было жыць у трызве, каб ніхто з землякоў не прагаварыўся пра яго паходжанне. Паляшук меў яўрэйскія карані. Калі б аб гэтым нейкім чынам дазналіся немцы, Васіля, вядома, забілі б. Не дзіва, што прайшоўшы такія кругі пекла, на радзіме хлопцек хутка стварыў сям'ю, хацеў, каб было многа дзяцей, каб усё былі ішчаслівымі.

Так і Галіна старалася быць шчаслівай, калі выйшла замуж за першае каханне. Адразу пераехала ў сям'ю мужа ў вёску Заверша Драгчынскага раёна. Спачатку жылі дружна і ўсё, здаецца, было добра. Нарадзіліся адзін за адным трое дзяцей. Цяпер яна гаворыць, што тады не зярталася асабліва ўвагі альбо злычца за звычайнае парадок, што быў завездзены ў сям'ю свёкру. Любое свята, дзень нараджэння альбо нават выхадны дзень становіўся нагодай для застоўля са спіртным. Рана памерлі бацькі мужа. І прычынай яго трагічнай гібель, паводле яе цяперашняга меркавання, таксама стала захпа-

Тачцяна АМЕЛЬЯНОВІЧ, намеснік старшынкі камісіі па справах непаўналетніх Драгчынскага райвыканкама:
— Насамрэч сітуацыя ў той час у сям'і была складаная. І рашэнне прымаўся пасля многіх наведванняў. Працаваць з сям'ёй давялося многа. Але адразу ж прабліснула надзея, што Галіна ўведоміла, спакліналася. Яна нібы працверзела і ў пераносным сэнсе таксама. Мы казалі, каб прывезла дзяцей у прытулак сама, каб не забіраць іх з міліцыі, прадстаўнікамі ўлады на вачах ва ўсёй вёсцы. Яна так і зрабіла. І потым мы ўбачылі імкненне жанчыны ўсё паправіць. Вось гэта галоўнае. Памылку ў жыцці можа дапусціць любы чалавек, і пытанне: наколькі ён знойдзе сілы выправіць памылку. Яна знайшла. І вось ужо восем гадоў у нашай службе яна праэтэйзі да сям'і Галіны.

Іван ЯНУШЧЫК, старшыня Бездзежскага сельскага Савета:
— Лічу, што трэба рабіць усё, што заўгодна, каб толькі дзеці заставаліся ў сям'і. Но нават калі адзін з дзяцей надбайных бацькоў возьмецца за розум, нашы намагання таго варды.

ленне гарэлкай. Адным словам, засталася маладая жанчына адна з трыма дзецьмі на руках. Працавала дзяржавай, круцілася, як магла. З'яўленне ў яе жыцці Валерыя абназначыла найперш паліўку ў гаспадарчых справах.
— Як у вёсцы можна корму нарыхтаваць на карову, доўгі прывезці, агарод заараць без мужчыны? — разважае Галіна. — Ён на восем гадоў маладзейшы за мяне, дзедзе ён адразу ўспрынялі прыход у дом айчыма. Я яму шчыра сказала, што не ведаю, ці адважылася б я ў 28 гадоў без дзяцей пайсці за мужчыну, які мае траіх дзяцей. Дала яму час падумаць. Ён застаўся.
Так Галіна стварыла новую сям'ю. У іх з Валерыем нарадзілася двое дзяцей — Віктар і Каця. Гадавалі сына і дачку, працавалі, як усё. Дзяцідалі сваю гаспадарку, на падворку былі карова, свінні, куры. А потым у нейкі момант маладошыя дзеці апынуліся ў прытулку.

«Добра, што ўсё здарылася менавіта так, што дзяцей забралі на самым пачатку, калі ўсё не зайшло далёка».

Галіна Ермалаева адвезла дзяцей у райцэнтр сама. Яе выклікалі на камісію, агучылі ўмовы, пры якіх сына і дачку могуць вярнуць бацькам, і акрэслілі праграму — што трэба неадкладна зрабіць. Найперш гэта перацэна выпіваць зусім. Была патрабаванне накіраваць дзяцей у дзіцячы дом, яшчэ некалькі пунктаў.

І тады ёй нібы адкрыліся вочы. Галіна прасіла, маліла камісію райвыканкама ёй паверыць. Яны з мужам наведвалі дзяцей праз дзень, вазілі цукеркі, іншыя прысмакі. «Каця была яшчэ мала, ёй казалі, што гэта крукт-ластучатны садок, з якога мама забірэ іх потым. Яна і верыла. А Віця плакаў, прасіў зрабіць дадому кутчы, нават злаваяў на малую, што яна не разумее што да чаго, — расказвае Галіна. — Я тады нічога не бачыла перад сабой, толькі дзяцей. Усё выконвала, што гаварылі. Узіяла неабходныя даведкі ў дактароў. Прыбірала і мыла ў доме. Дзяцей вярнулі недзе праз месяц».

Потым яна скаржа Тачцяне Амельяновіч, намесніцы старшынкі камісіі па справах непаўналетніх: «Добра, што ўсё здарылася менавіта так, што дзяцей забралі на самым пачатку, калі ўсё не зайшло далёка, не прадалі карову, не разбазарылі гаспадарку. Мы спакліналі свечасова».

Так і сталася. Усё, што ведае гэту сям'ю, сведчаць, што ўсё ў іх добра. Муж працуе вадзіцелем у сельгаспрадпрыемстве, жонка атрымлівае пенсію і не траціць надзею знайсці работу. У сям'і ёсць машына, трымаюць падсобную гаспадарку. Віктар вучыцца ў каледжы ў Пінску. Каця ходзіць

Святлана ЯСКЕВІЧ, yaskevich@zviazda.by

Улічваецца тэрмін па кожнай суме

Алесь ЖУРБІК, горад Гродна:
— У мяне ёсць валютны ўклад на 1,5 года, адкрыты яшчэ летась. На яго працэнты падаткаабкладанне будзе распаўсюджвацца?

— Калі дагавор быў заключаны да 1 красавіка 2016 года, то падатковы падатак на працэнты налічвацца не будзе.

— Добра. А калі я цяпер пакладу на гэты ўклад дадатковыя грошы, то як з імі?

— Ваш валютны ўклад быў адкрыты на 1,5 года. Гэта значыць, што дадатковы ўклад пасля 1 красавіка праліжыць у банку па дагаворы яшчэ менш. А ў гэтым выпадку дадатковы валютны сродкі праліжыць на банкаўскі рахунок менш 2 гадоў. Таму працэнты ад менавіта дадатковага ўкладу будучы абкладацца падатковым падаткам. Заўважу, што на асноўную частку валютнага ўкладу механізм падаткаабкладання распаўсюджвацца не будзе, бо дагавор быў заключаны да 1 красавіка.

Падобныя нюансы падаткаабкладання распаўсюджваюцца і на ўклады, якія былі заключаны да 1 красавіка ў нацыянальнай валюце. Галоўная сутнасць у тым, што падатковым падаткам не будзе абкладацца і дадатковы ўклад, калі апошні праліжыць у банку не менш за адзін год.

Тут існуе адзін нюанс наконце дадатковых укладаў і датэрміновага зняцця. Калі кліент часткова здымае грошы з рахунку, то будзе лічыцца, што ён здымае іх з той часткі, якая мае найменшы тэрмін фактычнага размяшчэння ў банку.

Каця МАРОШКА, Гомельская вобласць:

— Яшчэ летась, адразу пасля размоў аб будучым падаткаабкладанні ўкладаў, мая мама зняла валюту з рахунку ў банку. Цяпер мы яе трымаем дома. Сяброўкі мне патлумачылі, што з падаткам грошы ў банку трымаць стане нявыгадна. Больш за тое, казалі, што могуць быць нейкія праблемы з падаткамі, калі трымаеш у банку буйную суму ў валюце (больш за 3 тысячы долараў). Але мне здаецца, што гэта ўсё лухта. Растлумачце, нас у банку не пакрыўдзіць?

— Не. Трымаць свабодныя грошы ў банку лепш, чым хаваць іх дома. Ды і бяспечней. У які банк лепш пакласці грошы і пад які працэнты — гэта вы павінны вырашаць самастойна. Удакладню толькі наконце падаткаў. За выкарыстанне вашых сродкаў фінансавая ўстанова прыпльывае да сумы ўкладу працэнты. Менавіта гэты працэнты даход і абкладаецца падаткам. Аднак калі вы пакладзеце свае валютныя накіпенні ў банк на два гады і больш, то падатковы падатак на даход ад укладу вам плаціць не трэба.

Ад сумы ўкладу звычайна не залежаць працэнты на дэпазіце, а таксама яна ніяк не паўплывае на ўзровень падаткаабкладання. Па «кароткіх» грошах падатковы падатак на працэнты ад укладу складае 13%. А вось пры заключэнні дагавораў з банкам на доўгатэрміновы аснове падатковы падатак увогуле не плаціцца. Нейкай паменшанай ці павялічанай стаўкі падаткаабкладання ў гэтым выпадку не існуе.

Мець «недатыкальныя» актывы

Кар. «Звязды»:
— Што прычынова новага адбылося ў нашым эканамічным сектары наконце падаткаабкладання даходаў фізсоб і выглязе працэнтаў з банкаўскіх укладаў (дэпазітаў)? Гэты падатак будучы мець сур'ёзную вагу пры напайлівасці бюджэта?

— З першых дзён красавіка ў краіне пачалі дзейнічаць асобныя падункты Дэкрэта кіраўніка дзяржавы №7 «Аб прыцягненні грашовых сродкаў ва ўклады (дэпазіты)». Галоўная мэта прынятага дакумента заключаецца не ў тым, каб пакласці ў бюджэт нейкія грошы, а каб падштурхнуць людзей захоўваць свае сродкі ў банках на даволі працяглы тэрмін. Паразважайце самі. Калі б у ідэале ўсе нашы людзі паклалі грошы на дэпазіт на працяглы перыяд, то падаткаў ніхто і не плаціў бы.

Увогуле, ініцыятыва на заахочванне людзей рабіць уклады на доўгатэрміновы тэрмін належыць Нацбанку краіны, які такім чынам рэалізуе ўласную фінансавую палітыку па рэгуляванні і стабільнасці грашовых патокаў. Каб банк мог і планавачы і безпроблемна ўкладваць у нейкія сур'ёзныя інвестыцыйныя праекты. «Доўгія» грошы неабходны банкам для сапраўды прагназуемага фінансавання нашай эканомікі.

Алена БЯГАНСКАЯ, Брэсцкая вобласць:

— Мы з мужам захоўваем свае зберажэнні ў валютных аблігацях аднаго з самых буйных банкаў краіны. Такія аблігацы на прад'юніка прадугледжваюць атрыманне працэнтнага даходу. Гэты працэнты будучы абкладацца падаткам?

— У Дэкрэце №7 гаворыцца толькі аб грашовых сродках на банкаўскіх укладах (дэпазітах). Толькі даходы грамадзян ад такіх укладаў могуць абкладацца падатковым падаткам. Валютныя аблігацы і іншыя каштоўныя паперы дэкрэт не «зачэпіў». Не падпадаюць пад норму дэкрэта з падаткаабкладаннем і банкаўскія ўклады (дэпазіты) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў. Не абкладаюцца падаткам і даходы ад банкаўскіх укладах, што аформлены ў якасці ашчадных сертыфікатаў.

Мясцовыя зборы часам адрозніваюцца

Васіль ЗЯНЬКО, Карэліцкі раён:
— Вырашыў я сабе калодзеж выкапаць, а мне знаёмія кажуць, што існуе нейкі на такую паводу новы падатак. Ці так гэта?

— Падатку на калодзеж не існуе. Магчыма ёсць асобны збор з боку Мініпрыроды за выкарыстанне прыродных рэсурсаў, напрыклад за карыстанне воднымі. Удакладніце гэта ў мясцовых улад.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ГРОШЫ НЕ ЛЮБЯЦЬ МІТУСНІ

— Ёсць у мяне і другое пытанне. У нашым мясцовым райвыканкаме ўзялі і ўялі падатак на сабак. Я ўжо далёка не малады і памятаю падаткі на буйную рагатую жывёлу ў прыватнікаў. Але на сабак падаткаў ніколі не было. Можна, нашы раённыя ўлады нешта наблыталі?

— Гэта не Карэліцкі райвыканкам нешта новае выдумай. Сапраўды, цяпер айчынным законодаўствам прадугледжана, што мясцовыя выканаўчыя ўлады маюць права ўстанаўліваць падатак на утрыманне сабак. Гэта не толькі ў вашым раёне, а ў любым. А вось мясцовыя Саветы ўжо самастойна вызначаюць, у якіх выпадках і для каго ён будзе дзейнічаць. Напрыклад, звычайна пенсіянеры вызваляюцца ад такога збору. У Мінску таксама ўведзены такі падатак. Тут я адзначу, што ў рэгіёнах улады складаюць свой асобны спіс аб тым, каго вызваляць ад названага падатку. Гэта могуць быць не толькі пенсіянеры, але і асобы, якія маюць уласны дом і гаспадарку.

У дагаворы па здачы жылля трэба абавязкова прапісаць канкрэтныя цэнікі арэнды.

Падатак за арэнду павялічаць на 15%

Спадар СІДАРЭВІЧ, горад Мінск:
— Мне 66 гадоў, з якіх 20 гадоў я на інваліднасці (другая непрацадольная група). Збіраюся пераехаць жыць да сястры, а сваю аднапакаёвую кватэру здаваць у арэнду. Ці павінен я плаціць падатак за здачу жылля і ў якім памеры? Якія існуюць льготныя па падатку для такіх людзей? У Мінску каляда аб павелічэнні такога падатку ў маі...

— Пры здачы кватэр у доўгатэрміновую арэнду грамадзяне павінны аплачваць падатковы падатак у фіксаванай суме. Стаўка падатку ў сталіцы залежыць ад месцазнаходжання кватэры. Пры атрыманні такога ў даходу падатковых льгот не прадугледжана.

Па горадзе Мінску заўважу, што цяпер у першай эканамічна-планіравачай зоне (гэта цэнтр горада) стаўка падатку пры здачы ў арэнду аднапакаёвай кватэры складае 240 тысяч рублёў. У другой зоне стаўка будзе ўжо 200 тысяч рублёў у месяц, у трэцяй і чацвёртай — 170 тысяч рублёў. Паводле інфармацыі Мінгарсавета, пачынаючы з мая, плануецца павелічэнне такіх фіксаваных ставак прыкладна на 15%.

Тут вам параю звярнуць асобную ўвагу яшчэ на адзін слушны момант. Так, калі пры атрыманні такога даходу за арэнду жылля сумарная сума яго за год перавысіць 49 млн 470 тысяч рублёў, то грамадзянін павінен у наступным годзе да 1 сакавіка падаць у інспекцыю падаткова-дэкларацыю. Падатак з атрыманага даходу будзе пералічаны па стаўцы 13%, пры гэтым аплочаны на працягу года падатковы падатак у фіксаванай суме будзе ўлічаны.

Сяргей КУЛЬША, горад Мінск:

— Вядома, што сёння неглы здаваць у арэнду кватэры, пабудаваныя з выкарыстаннем льготных крэдытаў, да поўнага пагашэння такой запазычанасці перад банкам. А калі такі крэдыт сям'я пагасіла датэрмінова?

— Уся інфармацыя аб такіх кватэрах, што будаваліся з дапамогай дзяржавы, знаходзіцца ў адміністрацыйна раёнаў па месцы рэгістрацыі жылля. Менавіта гэтыя адміністрацыі і падаюць адпаведныя спісы ў разлікова-касавыя цэнтры (РКЦ) ЖЭСАў ці ў іншыя арганізацыі, якія афармляюць дагаворы арэнды. Цяпер пагашэнні крэдытаў такія вольныя ад даўгоў кватэры павінны аўтаматычна выкрэслівацца з гэтых спісаў. Аднак тут могуць сустракацца пэўныя затрымкі з перадачай такой інфармацыі. Таму я вам параю быць перад наведаннем РКЦ узяць адпаведную паперу з банка пра тое, што доўг па крэдыце пагашаны цалкам. У гэтым выпадку гаспадар такога жылля мае поўнае права здаваць яго ў арэнду.

Слушае ўдакладненне

Здачу ў арэнду па дагаворы жылных памішканняў, якія былі пабудаваны ці набыты з выкарыстаннем льготнага крэдыту, да поўнага яго пагашэння не дазваляецца, а ў выключных выпадках (пераезд у іншую мясцовасць, скасаванне шлюбу, смерць уласніка жылля або члена яго сям'і, матэрыяльнае становішча і іншыя) ажыццяўляецца з дазволу адпаведнага раённага, гарадскога выканаўчага і распарадкавага органа.

Прадастаўленне грамадзянінам такога жылля, дзе было выкарыстанне льготнага крэдыту, да поўнага пагашэння яго і дазволу адпаведнага мясцовага выканаўчага і распарадкавага органа абкладаецца штрафам у памеры ад 4 да 30 базавых велічын. Пры паўторным такім парушэнні на працягу года ўласніка жылля ўжо могуць аштрафаваць на суму ад 30 да 50 базавых велічын.

Аб сумніўных даходах і не толькі

Маргарыта ВЕНЬ, горад Мінск:

— Калі пры афармленні дагавора арэнды ў РКЦ з кватарантам мы не будзем прапісаць там суму арэнды, то якім чынам падатковая інспекцыя будзе павялічваць мой даход ад здачы жылля? Ці паверыць тады інспектар проста майму слову, або будзе выкарыстоўваць нейкі сярэдні цэнік арэнды па Мінску?

— Указанне памеру платы за карыстанне жылным памішканнем з'яўляецца істотнай умовай дагавора найму, таму ён у гэтым

дакумэнце павінен быць абавязкова абавязкова. У тым, каб у такім дакумэнце абавязкова стаяла гэтая лічба, зацкаўлены ў першую чаргу будучы кватарант. Калі я там не буду, то ўжо заўтра гаспадар жылля можа нават удвая павялічыць памер арэнды і вырашыць гэтую праблему стана праблематычна. Пры неабходнасці падатковы орган можа потым пацкавіцца рэальным узроўнем арэнды непасрэдна ў кватаранта. А кватаранты таксама бавоюць рознымі. Пацярдзец можа любіць бок здзелкі.

Кар. «Звязды»:

— Яшчэ год таму ў асяродку рыэлтараў хадзіла пагалоска пра тое, што для «шэрых» кватэраздачы будзе выкарыстоўвацца значна большая стаўка падатковага падатку ў фіксаваных сумах. У першую чаргу гэтак новаўвядзенне збіраўся рабіць для тых, хто здае свае кватэры без адпаведнага афармлення даволі працяглы час. Ці сапраўды тут вядуцца пэўныя распрацоўкі?

— Цяпер пры выкрыцці такой здзелкі гаспадар жылля павінен аплаціць адпаведны падатак і штраф за адміністрацыйнае парушэнне. Акрамя таго, сёння разглядаецца пытанне аб вызначэнні больш высокай стаўкі падатковага падатку ў тым выпадку, калі высветліцца, што ўласнік кватэры здаваў яе без адпаведнага афармлення і не плаціў падаткаў. І працягласць падобнай «шэрай» арэнды тут ролі не адыгрывае. Праўда, гэтак пытанне сёння толькі абмяркоўваецца, таму сёння падобнае новаўвядзенне дзейнічаць дакладна не будзе. Магчыма, што такая норма будзе ўведзена ўжо ў 2017 годзе. Існуе таксама і прапанова аб павелічэнні памераў штрафаў па такіх парушэннях. Гэта плануецца зрабіць дзеля таго, каб у людзей не было нават спасыў здаваць сваё жыллі без афармлення.

Падобны механізм у нас сёння дзейнічае ў сферы паслуг. Напрыклад, цяпер рэпетытар мае права ажыццяўляць сваю дзейнасць без рэгістрацыі ў якасці індывідуальнага прадпрыемства. Каб замясціць рэпетытарствам, неабходна проста прыйсці ў падатковы орган, паведаміць там аб сваім намеры і аплаціць адзіны падатак, які падлічыць інспектар непасрэдна на месцы, і ўсё. Аднак калі кантрольныя органы падатковай службы выявяць падобнага рэпетытара без уплаты адзінага падатку, то ён будзе павінен аплаціць падатак у пяціразовым памеры.

Зручнасць падобнай сістэмы заключаецца яшчэ ў тым, што аплачваць адзіны падатак можна толькі за тыя месяцы, у якія чалавек будзе сапраўды займацца гэтай дзейнасцю. А калі не працуеш, то і падатак плаціць не трэба.

Сяргей РАДЗЕВІЧ, горад Мінск:

— У мяне стабільны заробак у памеры 4 млн рублёў. Збіраю на машыну 12 гадоў і купіў яе за 420 млн рублёў. Ці мае права падатковая інспекцыя прад'явіць мне прэтэнзію аб перавышэнні выдаткаў над даходамі? За які перыяд у гэтай сітуацыі падлічваецца мой заробак і ці ўлічваецца тут даходы іншых членаў май сям'і?

— У адпаведнасці з законам Рэспублікі Беларусь «Аб дэкларацыі фізічных асобам даходаў і маёмасці» падатковыя органы маюць права патрабаваць у грамадзяніна дэкларацыю аб даходах і маёмасці. Далей на падставе атрыманнага дакумента ажыццяўляецца разлік адпаведнасці расходаў і даходаў.

Пры правярцы дэкларацыі чалавек можа падаваць інфармацыю пра свае даходы і даходы членаў сваёй сям'і за любы перыяд, у тым ліку выказваць тлумачэнні, якія тычацца пытанню збірання імі грашовых сродкаў. Тут прымаюцца да ўвагі і такія фактары сям'і, якія былі накіраваны для захавання раней атрыманых сродкаў ад уздзянення інфляцыі.

Пры разліку адпаведнасці расходаў і даходаў улічваецца інфармацыя аб усіх выдатках грамадзяніна і яго даходах, якая існуе ў падатковым органе. Калі расходы будучы перавышаць пацверджаны памер даходаў, тады на гэтую розніцу налічваецца падатковы падатак.

Святлана ПАГУН, Мінскі раён:

<

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ КОНКУРСА

1. Сведения об организаторе конкурса:
1.1. полное наименование: Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь;

2.1. вид конкурса: открытый конкурс;
2.2. предмет конкурса: право на заключение договора на выполнение мероприятий государственной программы;

2.3. дата проведения конкурса: 03.06.2016 г.;
2.4. время проведения конкурса: 15:00;
2.5. место проведения конкурса: Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь, г. Минск, ул. Кирова, 15; к. 236;

3.1. наименование государственной программы: Государственная программа развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016 – 2020 годы, утвержденная постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 11 марта 2016 г. № 196 «О Государственной программе развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы и внесении изменений в постановление Совета Министров Республики Беларусь от 16 июня 2014 г. № 585» (Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь, 26.03.2016, 5/41842);

Table with 2 columns: Начальный срок выполнения мероприятия 2016 год, Конечный срок выполнения мероприятия 2020 год

3.5. ожидаемые результаты от выполнения мероприятия для заказчика государственной программы (Министерства сельского хозяйства и продовольствия): обеспечение к 2020 году поддержания оптимального водного режима для выращивания сельскохозяйственных растений на площади 1,6 млн гектаров осушенных земель;

3.6. ориентировочный размер средств республиканского бюджета, предоставляемые исполнителю мероприятия на выполнение мероприятия: 2416,9 млрд рублей;

3.6.1. ориентировочные сроки предоставления исполнителю мероприятия средств республиканского бюджета на выполнение мероприятия: в течение 2016–2020 гг.;

3.7. требования к качеству выполнения мероприятия: выполненные работы должны соответствовать утвержденной проектно-сметной документации и требованиям технических нормативных правовых актов.

4.1. участник, выигравший конкурс, признается участником, предложивший лучшие условия для заключения договора на выполнение мероприятия по сравнению с условиями, предложенными другими участниками;

Table with 2 columns: Описание критериев определения участника, выигравшего конкурс, Способ оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс

4.3. формула способов оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс: по наибольшей сумме баллов.

5. Перечень условий, включаемых в договор на выполнение мероприятия: 1) перечень условий о выполнении мероприятия;

2) источник (соответствующий бюджет), размер и сроки финансирования мероприятия;

3) результат выполнения мероприятия для заказчика государственной программы;

4) результат выполнения мероприятия для исполнителя мероприятия;

5) перечень условий (требований) к качеству выполнения мероприятия;

6) порядок и сроки приемы результата выполнения мероприятия;

7) показатели деятельности исполнителя мероприятия, направленной на достижение целевых показателей (название показателей и их числовое значение);

8) обязательство исполнителя мероприятия по возврату средств, использованных не по целевому назначению или с иным нарушением законодательства;

9) меры ответственности, в том числе: за несвоевременность (нарушение сроков) выполнения мероприятия;

за качество (нарушение условий (требований) к качеству) выполнения мероприятия;

за реализацию показателей деятельности (невыполнение числового значения показателя деятельности) исполнителя мероприятия, направленной на достижение целевых показателей;

за неэффективное использование средств бюджета на осуществление мероприятия.

3.7.2. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Начальный срок выполнения мероприятия, Конечный срок выполнения мероприятия

3.5. возможно распределение по частям:
3.5.1. перечень (название, описание) частей, составляющих полный объем выполнения мероприятия: посадка плодовых и ягодных культур на площади не менее 10 гектаров;

3.6. ожидаемые результаты от выполнения мероприятия для заказчика государственной программы (Министерства сельского хозяйства и продовольствия): обеспечение в 2016 году посадки плодово-ягодных культур на площади 500 гектаров;

3.7. ориентировочный размер средств республиканского бюджета, предоставляемые исполнителю мероприятия на выполнение мероприятия: всего 22 млрд. рублей;

3.7.1. ориентировочные сроки предоставления исполнителю мероприятия средств республиканского бюджета на выполнение мероприятия: после заключения договора (второе полугодие 2016 года);

3.7.2. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.3. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.4. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.5. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.6. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.7. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.8. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.9. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

6. Сведения об оформлении участия в конкурсе:

6.1. юридическое лицо, индивидуальный предприниматель заявляют об участии в конкурсе в качестве потенциального исполнителя мероприятия посредством подачи организатору конкурса заявки на участие в конкурсе, составленной в соответствии с требованиями, установленными пунктами 19–22 Инструкции о порядке проведения конкурсного отбора исполнителей мероприятий государственных программ, не являющихся подчиненными бюджетными организациями, и иными требованиями, указанными в настоящем извещении о проведении конкурса;

6.2. место (почтовый адрес) приема заявок на участие в конкурсе: 220030, г. Минск, ул. Кирова, 15;

6.3. дата конечного срока приема заявок на участие в конкурсе: 23.05.2016 г.;

6.4. одним участником может быть подана только одна заявка на участие в конкурсе;

6.5. к участию в конкурсе комиссией допускаются:
6.5.1. юридические лица: не являющиеся подчиненной бюджетной организацией заказчика; не находящиеся в процессе ликвидации или реорганизации (за исключением юридического лица, реорганизуемого в форме присоединения к нему другого юридического лица);

6.5.2. юридические лица, индивидуальные предприниматели: не признанные в установленном законодательством порядке экономически несостоятельными (банкротами), за исключением юридического лица, находящегося в процедуре санации;

не включенные в соответствии с Законом Республики Беларусь от 13 июля 2012 года «О государственных закупках товаров (работ, услуг)» (Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь, 21.07.2012, 2/1971) в список поставщиков (подрядчиков, исполнителей), временно не допускаемых к участию в процедурах государственных закупок;

6.5.3. индивидуальные предприниматели, не находящиеся в стадии прекращения деятельности;

6.6. перечень документов, прилагаемых к заявлению на участие в конкурсе:
6.6.1. документы, указанные в пункте 9 настоящего извещения о проведении конкурса.

7. Срок для отказа от конкурса организатором конкурса:
7.1. организатор конкурса вправе отказаться от проведения конкурса не позднее чем за 12 календарных дней до даты проведения конкурса.

8. Срок для заключения договора на выполнение мероприятия:
8.1. срок для направления организатором конкурса участнику, выигравшему конкурс, двух экземпляров договора на выполнение мероприятия, составленного организатором конкурса по результатам проведения конкурса, подписанных уполномоченным представителем организатора конкурса, – 3 календарных дня после даты заседания конкурсной комиссии;

8.2. срок для направления участником, выигравшим конкурс, организатору конкурса одного из двух экземпляров договора на выполнение мероприятия, полученных им от организатора конкурса, подписанного уполномоченным представителем организатора конкурса и участником, выигравшим конкурс, – 3 календарных дня.

9. Перечень требований, предъявляемых к участникам, с указанием перечня документов, представляемых участником организатору конкурса в подтверждение соответствия каждому требованию:

Table with 2 columns: Название требования, предъявляемого к участнику, Перечень документов, предоставляемых участником в подтверждение соответствия требованию

1. Наличие у участника:
- аттестатов соответствия не ниже третьей категории на право осуществления функций заказчика, застройщика, оказание инженерных услуг по комплексному управлению строительной деятельностью и техническому надзору за гидротехническим и мелиоративным строительством;

- штата квалифицированных специалистов (не менее 7 чел.) для выполнения собственными силами мероприятий подпрограммы, осуществления функций заказчика, оказание инженерных услуг по комплексному управлению строительной деятельностью и техническому надзору за гидротехническим и мелиоративным строительством, включая, в том числе, следующие работы;

а) ведение обследования (мониторинга) технического состояния мелиоративных систем и гидротехнических сооружений согласно утвержденного постановления Минсельхозпрада от 3.08.2009 г. № 57 «Положения о порядке обследования мелиоративных систем и отдельно расположенных гидротехнических сооружений»;

б) организация работы комиссий по выбору объектов ремонта мелиоративных систем;

в) подготовка дефектных актов на выполнение работ с сметной документацией на объекты ремонта и технического ухода на мелиоративных системах;

г) формирование годового плана ремонтно-эксплуатационных работ на мелиоративных системах и гидротехнических сооружений по административным районам;

ж) формирование программы проектно-изыскательских работ по объектам ремонта мелиоративных систем;

з) ведение государственного учета и проведение инвентаризации мелиоративных систем в установленном законодательством порядке;

и) подготовка отчетов о выполнении подпрограммы и представлении их органам государственного управления;

к) разработка проекта подпрограммы «Сохранение и использование мелиорированных земель» на 2021–2025 годы;

- не менее шести специалистов, аттестованных по специальности «руководитель (управляющий) проекта»;

- аттестованной службы технического надзора за гидротехническим и мелиоративным строительством в административных районах (не менее одного технадзора на 2-4 района);

- опыта осуществления функций заказчика по выполнению мелиоративных работ, сопоставимых по виду и объему, не менее 10-ти лет;

- разработанной проектно-сметной документацией на ремонт мелиоративных систем под план 2016 года

- материально-технической и информационной базы, необходимой для выполнения мероприятия подпрограммы;

- сертификата соответствия системы менеджмента качества применительно к управлению инвестиционными проектами и проведению технического надзора в строительстве, соответствующий требованиям СТБ ISO 9001-2009

2. Отсутствие задолженности по уплате налогов, сборов и 1 число месяца, предшествующего дню подачи заявления

справка, подписанная руководителем организации-участника и скрепленная гербовой печатью

справка инспекции Министерства по налогам и сборам и Фонда социальной защиты населения

УИЧ 10037914

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ КОНКУРСА

1. Сведения об организаторе конкурса:
1.1. полное наименование: Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь;

2.1. вид конкурса: открытый конкурс;
2.2. предмет конкурса: право на заключение договора на выполнение мероприятий государственной программы;

2.3. дата проведения конкурса: 03.06.2016 г.;
2.4. время проведения конкурса: 15:00;
2.5. место проведения конкурса: Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь, г. Минск, ул. Кирова, 15; к. 236;

3.1. наименование государственной программы: Государственная программа развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы, утвержденная постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 11 марта 2016 г. № 196 «О Государственной программе развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы и внесении изменений в постановление Совета Министров Республики Беларусь от 16 июня 2014 г. № 585» (Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь, 09.04.2016, 8/30822);

Table with 2 columns: Начальный срок выполнения мероприятия 2016 год, Конечный срок выполнения мероприятия 2020 год

3.5. ожидаемые результаты от выполнения мероприятия для заказчика государственной программы (Министерства сельского хозяйства и продовольствия): ввод в эксплуатацию к концу 2020 года 108,6 тыс. гектаров площадей реконструированных мелиоративных систем и 6,1 тыс. гектаров мелиорированных сельскохозяйственных земель;

3.6. ориентировочный размер средств республиканского бюджета, предоставляемых исполнителю мероприятия на выполнение мероприятия: 3927,4 млрд. рублей;

3.6.1. ориентировочные сроки предоставления исполнителю мероприятия средств республиканского бюджета на выполнение мероприятия: в течение 2016-2020 гг.;

3.7. требования к качеству выполнения мероприятия: выполненные работы должны соответствовать утвержденной проектно-сметной документации и требованиям технических нормативных правовых актов.

4.1. участник, выигравший конкурс, признается участником, предложивший лучшие условия для заключения договора на выполнение мероприятия по сравнению с условиями, предложенными другими участниками;

4.2. описание критериев определения участника, выигравшего конкурс, способ оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс:

Table with 2 columns: Описание критериев определения участника, выигравшего конкурс, Способ оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс

1. Опыт осуществления функций заказчика по выполнению мелиоративных работ, сопоставимых по виду и объему, не менее 10-ти лет

2. Наличие аттестованной службы технического надзора за гидротехническим и мелиоративным строительством в административных районах (не менее одного технадзора на 2-4 района)

3. Наличие не менее шести специалистов, аттестованных по специальности «руководитель (управляющий) проекта»

4. Наличие разработанной проектно-сметной документации на реконструкцию мелиоративных систем под план 2016 года

5. Срок внедрения аттестованной системы менеджмента качества применительно к управлению инвестиционными проектами и проведению технического надзора в строительстве, соответствующей требованиям СТБ ISO 9001-2009

4.3. формула способов оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс: по наибольшей сумме баллов.

5. Перечень условий, включаемых в договор на выполнение мероприятия: 1) перечень условий о выполнении мероприятия;

2) источник (соответствующий бюджет), размер и сроки финансирования мероприятия;

3) результат выполнения мероприятия для заказчика государственной программы;

4) результат выполнения мероприятия для исполнителя мероприятия;

5) перечень условий (требований) к качеству выполнения мероприятия;

6) порядок и сроки приемы результата выполнения мероприятия;

7) показатели деятельности исполнителя мероприятия, направленной на достижение целевых показателей (название показателей и их числовое значение);

8) обязательство исполнителя мероприятия по возврату средств, использованных не по целевому назначению или с иным нарушением законодательства;

9) меры ответственности, в том числе: за несвоевременность (нарушение сроков) выполнения мероприятия;

за качество (нарушение условий (требований) к качеству) выполнения мероприятия;

за реализацию показателей деятельности (невыполнение числового значения показателя деятельности) исполнителя мероприятия, направленной на достижение целевых показателей;

за неэффективное использование средств бюджета на осуществление мероприятия.

3.7.2. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.3. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.4. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.5. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.6. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.7. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.8. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.9. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

3.7.10. ориентировочные сроки и размер средств республиканского бюджета, предоставляемых на выполнение частей мероприятия:

Table with 2 columns: Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия, Ориентировочные сроки предоставления республиканского бюджета, предоставляемых частей мероприятия

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ КОНКУРСА

3.8. условия (требования) к качеству выполнения мероприятия: обеспечение посадки плодово-ягодных культур в соответствии с организационно-технологическими нормативами возделывания овощных, плодовых, ягодных культур и выращивания посадочного материала (сборник отраслевых регламентов).

4. Информация об определении участника, выигравшего конкурс:
4.1. участник, выигравший конкурс, признается участником, предложивший лучшие условия для заключения договора на выполнение мероприятия по сравнению с условиями, предложенными другими участниками;

4.2. описание критериев определения участника, выигравшего конкурс, способ оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс:

Table with 2 columns: Описание критериев определения участника, выигравшего конкурс, Способ оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс

1. наличие плодово-ягодных насаждений, посаженных в 2004–2015 годах (по культурам) всего, в том числе в плодоносящем возрасте (по состоянию на 01.01.2016 г.), гектаров

2. урожайность по культурам за последние 2-3 года (в среднем) товарного плодоношения, тонн с одного гектара садов, посаженных с 2004 года

3. рентабельность производства плодово-ягодной продукции (отдельно плодовые и ягодные) за последние 2-3 года (в среднем), %

4. наличие проектно-технологической документации – 5 баллов проектно-технологической документации в стадии разработки – 3 балла

5. наличие базы хранения для произведенной плодовой продукции (или мощности по переработке плодов и ягод) и др., емкость (мощности) тонн

30 г и более – 5 баллов 25 г и более – 4 балла 20 г и более – 3 балла 10 г и более – 2 балла 5 г и более – 1 балл

плодовые и ягодные (соответственно): от 30 т/га и 8 т/га – 5 баллов от 20 т/га и 7 т/га – 4 балла от 15 т/га и 5 т/га – 3 балла от 10 т/га и 4 т/га – 2 балла от 5 т/га и 3 т/га – 1 балл

25% и выше – 5 баллов 20% и выше – 4 балла 15% и выше – 3 балла 10% и выше – 2 балла 10% и выше – 1 балл

разработана проектно-технологическая документация – 5 баллов проектно-технологической документации в стадии разработки – 3 балла

имеется договор на разработку проектно-технологической документации – 1 балл

имеется подохранилище – 5 баллов ведется строительство или реконструкция (модернизация) плодохранилища – 3 балла имеется приспособленное помещение для хранения продукции – 2 балла

имеется договор на хранение (переработку, реализацию) продукции – 1 балл имеются мощности по переработке плодов и ягод – 5 баллов

4.3. формула способа оценки критериев определения участника, выигравшего конкурс: суммарное числовое баллов по всем критериям;

4.4. иная информация: если претенденты соответствуют требованиям конкурса и проходят по критериям оценки, комиссия признает всех их победителями (в случае если планируется ими площади посадки плодовых и ягодных культур менее 500 гектаров).

5. Перечень условий, включаемых в договор на выполнение мероприятия: 1) перечень условий о выполнении мероприятия;

2) источник (соответствующий бюджет), размер и сроки финансирования мероприятия;

3) результат выполнения мероприятия для заказчика государственной программы;

4) результат выполнения мероприятия для исполнителя мероприятия;

5) перечень условий (требований) к качеству выполнения мероприятия;

6) порядок и сроки приемы результата выполнения мероприятия (результата выполнения этапа мероприятия – при необходимости);

7) показатели деятельности исполнителя мероприятия, направленной на достижение целевых показателей (название показателей и их числовое значение);

8) обязательство исполнителя мероприятия по возврату средств, использованных не по целевому назначению или с иным нарушением законодательства;

9) меры ответственности, в том числе: за несвоевременность (нарушение сроков) выполнения мероприятия;

за качество (нарушение условий (требований) к качеству) выполнения мероприятия;

за реализацию показателей деятельности (невыполнение числового значения показателя деятельности) исполнителя мероприятия, направленной на достижение целевых показателей;

за неэффективное использование средств бюджета на осуществление мероприятия.

6. Сведения об оформлении участия в конкурсе:
6.1. юридическое лицо, индивидуальный предприниматель заявляют об участии в конкурсе в качестве потенциального исполнителя мероприятия посредством подачи организатору конкурса заявки на участие в конкурсе, составленной в соответствии с требованиями, установленными пунктами 19 – 22 Инструкции о порядке проведения конкурсного отбора исполнителей мероприятий государственных программ, не являющихся подчиненными бюджетными организациями, и иными требованиями, указанными в настоящем извещении о проведении конкурса;

6.2. место (почтовый адрес) приема заявок на участие в конкурсе: 220030, г. Минск, ул. Кирова, 15;

6.3. дата конечного срока приема заявок на участие в конкурсе: 23.05.2016 г.;

6.4. одним участником может быть подана только одна заявка на участие в конкурсе;

6.5. к участию в конкурсе комиссией допускаются:
6.5.1. юридические лица: не являющиеся подчиненной бюджетной организацией заказчика; не находящиеся в процессе ликвидации или реорганизации (за исключением юридического лица, реорганизуемого в форме присоединения к нему другого юридического лица);

6. Сведения об оформлении участия в конкурсе:

6.1. юридическое лицо, индивидуальный предприниматель заявляют об участии в конкурсе в качестве потенциального исполнителя мероприятия посредством подачи организатору конкурса заявки на участие в конкурсе, составленной в соответствии с требованиями, установленными пунктами 19 – 22 Инструкции о порядке проведения конкурсного отбора исполнителей мероприятий государственных программ, не являющихся подчиненными бюджетными организациями, и иными требованиями, указанными в настоящем извещении о проведении конкурса;

6.2. место (почтовый адрес) приема заявок на участие в конкурсе: 220030, г. Минск, ул. Кирова, 15;

6.3. дата конечного срока приема заявок на участие в конкурсе: 23.05.2016 г.;

6.4. одним участником может быть подана только одна заявка на участие в конкурсе;

6.5. к участию в конкурсе комиссией допускаются:
6.5.1. юридические лица: не являющиеся подчиненной бюджетной организацией заказчика; не находящиеся в процессе ликвидации или реорганизации (за исключением юридического лица, реорганизуемого в форме присоединения к нему другого юридического лица);

6.5.2. юрид

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2016 г.

«Приорбанк» Открытое акционерное общество

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт применения	на 01 апреля 2016 г.	на 01 апреля 2015 г.
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		1 275 825	1 066 493
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		7 863	5 155
4	Средства в Национальном банке	1103		1 650 907	1 038 107
5	Средства в банках	1104		4 686 571	1 646 317
6	Ценные бумаги	1105		962 891	1 703 731
7	Кредиты клиентам	1106		15 688 310	14 579 302
8	Производные финансовые активы	1107		17 530	1 180 906
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108		50 484	35 992
10	Основные средства и нематериальные активы	1109		1 574 200	1 398 566
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110		87 761	8 726
12	Отложенные налоговые активы	1111		-	-
13	Прочие активы	1112		320 617	232 146
14	ИТОГО АКТИВЫ	11		26 322 959	22 895 441
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
16	Средства Национального банка	1201		6	-
17	Средства банков	1202		3 368 799	3 978 033
18	Средства клиентов	1203		17 381 639	14 015 356
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		79 981	509 119
20	Производные финансовые обязательства	1205		15 091	14 231
21	Отложенные налоговые обязательства	1206		-	-
22	Прочие обязательства	1207		1 096 830	884 037
23	Прочие пассивы	120		21 942 346	19 400 776
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
25	Уставный фонд	1211		412 279	412 279
26	Эмиссионный доход	1212		-	-
27	Резервный фонд	1213		1 267 379	1 267 379
28	Фонды переопределения статей баланса	1214		785 432	710 951
29	Накопленная прибыль	1215		1 915 233	1 104 056
30	ВСЕГО собственный капитал	121		4 380 613	3 494 665
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12		26 322 959	22 895 441

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 апреля 2016 г.

«Приорбанк» Открытое акционерное общество

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт применения	на 01 апреля 2016 г.	на 01 апреля 2015 г.
1	Процентные доходы	2011		858 067	783 497
2	Процентные расходы	2012		210 891	339 088
3	Чистые процентные доходы	201		647 176	444 409
4	Комиссионные доходы	2021		340 078	355 899
5	Комиссионные расходы	2022		76 631	54 594
6	Чистые комиссионные доходы	202		263 447	301 305
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		5 007	1 514
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(1)	(12 513)	-
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205		101 940	153 860
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206		11 163	160 436
11	Чистые отчисления в резервы	207		228 036	446 495
12	Прочие доходы	208		44 178	19 427
13	Операционные расходы	209		413 014	284 982
14	Прочие расходы	210		21 541	29 306
15	Прибыль до налогообложения	211		410 319	307 655
16	Расход по налогу на прибыль	212		73 806	90 108
17	ПРИБЫЛЬ	2		336 513	217 547

Верменно и.о. Председателя Правления С.И. Шишов
Главный бухгалтер В.В. Манчивода

Финансовая отчетность размещена на интернет-странице банка: <https://www.priorbank.by/kvartal-nye-otcety>

Лицензия на осуществление банковской деятельности №5 РБ № 12 от 06.05.2013 года. УНП 100220190.

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона: **ЗАО «Центр промышленной оценки»**, г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703

Продавец: **ОАО «Белкалея»**, г. Минск, ул. Промышленная, 15

ЛОТ № 1:

Инвентарный номер	Наименование	Назначение	Общая площадь	Адрес
100/С-6505	Трансформаторная	Здание специализированное энергетикой	56,3 кв.м	г. Брест, ул. Красновардская, д. 129

Сведения о земельном участке: площадь 0,0103 га, кадастровый номер: 14010000001020133, предоставлен продавцу на праве постоянного пользования

Начальная цена Лота № 1 в НДС 20% — 366 420 960 бел. руб.

ЛОТ № 2:

Инвентарный номер	Наименование	Назначение	Общая площадь	Адрес
350/D-218110	Помещение № 1	Помещение неустановленного назначения	189,1 кв.м	г. Гомель, ул. Прозежак, 3-1
350/D-218169	Помещение № 2	Помещение неустановленного назначения	186,2 кв.м	г. Гомель, ул. Прозежак, 3-2
350/D-218209	Помещение № 3	Помещение неустановленного назначения	189,8 кв.м	г. Гомель, ул. Прозежак, 3-3
350/D-218229	Помещение № 4	Помещение неустановленного назначения	192,6 кв.м	г. Гомель, ул. Прозежак, 3-4

Сведения о земельном участке: площадь 0,1307 га, кадастровый номер 34010000002004928, предоставлен продавцу на праве постоянного пользования

Начальная цена Лота № 2 в НДС 20% — 1 321 342 760 бел. руб.

ЛОТ № 3:

Инвентарный номер	Наименование	Назначение	Общая площадь	Адрес
350/С-154527	Компрессорная	Здание неустановленного назначения	48 кв.м	г. Гомель, пер. Строителей, 3
350/С-154547	Наклонная галерея	Здание неустановленного назначения	156 кв.м	г. Гомель, пер. Строителей, 3
350/С-154548	Распорочно-бетонный узел	Здание неустановленного назначения	350 кв.м	г. Гомель, пер. Строителей, 3

Сведения о земельном участке: площадь 0,4566 га, кадастровый номер 34010000002004928, предоставлен продавцу на праве постоянного пользования

Начальная цена Лота № 3 в НДС 20% — 1 966 613 760 бел. руб.

ЛОТ № 4:

Инвентарный номер	Наименование	Назначение	Общая площадь	Адрес
240/С-39076	Здание бытового помещения	Здание неустановленного назначения	354,8 кв.м	г. Гомель, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
240/С-39075	Здание растворно-бетонного узла	Здание неустановленного назначения	169,3 кв.м	г. Гомель, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
240/С-39074	Здание теплового пункта	Здание неустановленного назначения	79,3 кв.м	Витебская обл., г. Витебск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
240/С-39073	Здание гаража	Здание специализированное автомобильного транспорта	159,3 кв.м	Оршанский р-н, г. Орша, ул. Марата, 101 А
240/С-41297	Водопроводная сеть	Сооружение специализированное водозаборно-насосное	-	г. Гомель, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
240/С-41296	Канализационная сеть	Сооружение специализированное водозаборно-насосное	-	г. Гомель, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703

Обременения: частичная аренда. В состав имущества входят: ограждение территории, дорожки, инженерные сети электрооборудования.

Сведения о земельном участке: площадь 0,5112 га, кадастровый номер 24240000001000460, предоставлен продавцу на праве постоянного пользования

Начальная цена Лота № 4 в НДС 20% — 1 643 096 520 бел. руб.

Задаток 10% от начальной цены лота в белорусских рублях перечисляется на р/с № 3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, БИК 13301739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 20 (двадцать) рабочих дней после проведения аукциона

Извещение о проведении очередного аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 16.03.2016 г.

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона (ЛОТ), такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи.

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также порядок оплаты победителем аукциона (либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) возлагается на участника аукциона, принявшего участие в проведении аукциона оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Дата и время проведения аукциона 12.05.2016 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»

Дата и время окончания приема документов 11.05.2016 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»

Контактная информация Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. www.cpo.by E-mail: auction@cpo.by.

ПРОДАЕТ Б/У ТРАНСПОРТ:

№ п/п	Тип, г/л	Модель	г.с.
1	Грузовой кузов-контейнер, 10 тн	КАМАЗ-53212	1989
2	Грузовой тентованный, 5 тн	МАЗ-437143	2009
3	Самосвал, 8,8 тн	МАЗ 5551	1990

Тел. для справок: 8 (01775) 37752, 8(029)3034603. УНП 60028919

Незвычайныя паслугі

МУЖ І ЖОНКА «НА ГАДЗІНУ»

змагаюцца за кліентаў

Графік майстроў з «залатымі» рукамі нават у крызісныя часы распісаны больш чым на год наперад. Кліенты перадаюць іх адзін аднаму «ў сладчыну». Аднак гэта датычыцца вялікіх аб'ектаў з замкавымі заказчыкамі. Тым жа, каму патрэбна мінімальна дапамога: дзірку ў сцяне прабіць, шпалеры на столі пераклеіць, дамашняй ежы нагатаваць, прасцей за усё выклікаць «мужа» або «жонку» на гадзінку. Гадзіна з «мужам» пры гэтым абдыдзе ў сярэднім на 200 000, а «жонку» за мільён можна заказаць на 8-гадзінны працоўны дзень.

Паспрабуйце

адрэзаць трубу нажніцамі

Мяркуючы па аб'явах у інтэр-нэце, большасць фірмаў, што прапануюць паслугу «муж на гадзінку», працуе да 8-9 вечара. Некаторыя гатовыя да справы і апоўначы, а частка ўвогуле нясе кругласутачную вахту. Каштуе гадзіна «мужа» ад 100 000-200 000 і вышэй. Аднак пры самым таннім варыянце заказваць майстра трэба мінімум на дзве гадзіны. Іншыя кажуць, што такі кошт умоўны і трэба ацэньваць сітуацыю і канчатковую суму па месцы. Пры гэтым кожны стараецца зацікавіць кліента, як можна.

Індывідуальны прадпрымальнік Аляксандр, ён жа «муж на гадзінку», лічыць, што настаў час наступнага заказчыкам.

— Хоць 2010-ты і быў крызісным, тады кравы было добра пачынаць сваю справу. Цяпер значна цяжэй. Тое ж аклейванне шпалерамі яшчэ год назад каштавала 2,5-3 долары за метр, цяпер на гэта пагаджацца і за \$1,5-2.

Майстар на гадзінку Сяргей Свішчэў у аб'яве хваліцца, што казвае любяць неардынарна бытавыя паслугі. Аказалася, ён умее рэзніць старую мэблю, нават калі запчасткі да яе ўжо не вырабляюць.

— Калі механізмы старыя, шукаем альтэрнатыўны варыянт: пераброўваем зламаны дэталі альбо робім падобную да яе. Не так даўно адрамантавалі паўкруглую шафу з рассоўнымі дзверкамі — такіх у прынтэпе ўжо не робяць.

Новае жыццё старой каналі абдыдзе мінімум у 200-300 тысяч плюс кошт матэрыялаў. Бязрэ Сяргей умоўна 200 тысяч за гадзінку, але лічыць, што майстры, якія разлічваюцца па гадзінах, — не кампетэнтны спецыялісты, а грошазбіральнікі.

Прадпрымальнік Леанід Скуратовіч кажа, што звяртаюцца па паслугу «муж на гадзінку» часцей за ўсё адзіночкія жанчыны, але сустракаюцца і мужчыны.

— Часам ім нёмка прызнацца, дык жа шуць, што пасля аперацыі ці інструмента няма. А аднойчы гаспадар амаль усё сам зрабіў, а я толькі дапамагаву.

Умоўна гадзіна Леаніда каштуе 150 тысяч, аднак канчатковыя разлік залежыць ад фронту работ.

— Няяк дзючына прасіла павесці карціну. Хаць дзеля гэтага праз увесь горад не хацелася. Але яна згадзілася аплікаць гадзіну маёй працы, і я зрабіў.

А жыла б недалёка, ды і за 50 тысяч дамовіліся б. А спадарыня з Заслаўя была гатовая сама мяне прывезці да хаты, каб я ёй каналу адрамантаваў.

Характары ў кліентаў таксама сустракаюцца розныя.

— Аднойчы гаспадыня прасіла адрэзаць кавалак металічнай трубы карніза. Інструмента для гэтага ў мяне з сабой не было, дык жанчына знайшла: «Давайце нажом». Нават сама працавала, падрапала і кажа: «Бачыце, атрымоваецца». Пасля яшчэ і нажніцы прапанавала для працы. Ледзьве я яе пераканаў, што так распілаваць метал немагчыма.

У рэжыме 24x7

Іншая справа — «мужы-майстры» ў фірмах. Яны робяць стайку на абслугоўванне юрыдычных асоб і цэлых кампаній. Хоць пачыналі многія таксама з прыватных заказаў.

«Муж на гадзінку» Аляксандр Арэхав, цяпер кіраўнік кампаніі «Алмаві Груп», каб заяваўца давер заказчыка, два га-

ды назад выязджаў да кліентаў амаль кругласутачна. Паказваў сваё стаўленне да работы праз прыемныя дрэбязі. Пры зборцы мэблі, напрыклад, прамазваў сіліконам тарцы ў нізе шафаў, якія вытворца дзеля эканоміі пакаідае «голымі». Такі падыход прывабіў буйныя заказчыкаў. Сёння ў яго на абслугоўванні некалькі начных клубав, рэстаранаў, офісаў, з якімі кругласутачна, 7 сутак на тыдзень працуюць пяць майстроў. Аляксандр пагаджаецца, што атрымаць прыватнага кліента стала значна цяжэй.

— Раней дастаткова было ўваходзіць у топ у лоджакваквых сістэмах, а цяпер людзі глядзяць на кошт паслуг, водгукі. Немагчыма плаванаць аб'ём працы, час, кошт. Прыватны заказчык пакрысе знікае, а паслуга «муж на гадзінку» выкараняецца. І ў гэтым вінаватыя самі шматлікія прадпрымальнікі. Дзямінг цені і някласныя паслугі зрабілі сваю справу. Раней мы атрымлівалі па 50 званкоў за дзень, цяпер лічба ўсё змяншаецца, — падзяліўся Аляксандр. — Абанэнтка абслугоўванне, якое мы прапануем юрыдычным асобам, цяпер больш стабільная справа.

«Алмаві Груп» заключае дагавор на абслугоўванне фірмаў тэрмінам ад трох месяцаў да года. Распрацаваны чатыры тарыфныя планы коштам ад 1,1 млн да 7,6 млн у залежнасці ад памераў паямыкання і «працагадзін».

— Гэта дазваляе і нам плаванаць свае заробкі, і кліентам зручна, што на некалькі месяцаў яны набылі сабе чысціню, — упушчыў Аляксандр.

Першая гадзіна майстроў каштуе 250 000 (сюды ўключаны сама паслуга, транспартны і рэкламныя расходы, заробак дыспетчара і амартазацыя абсталявання). Кожная наступная абдыдзе ў 170 000.

«Мужам на гадзінку» Аляксандр стаў пасля няўдалай спробы працаваць у галіне будаўніцтва. Апынуўшыся ў мінусе, шукаў выйсце.

«Мужам на гадзінку» Аляксандр стаў пасля няўдалай спробы працаваць у галіне будаўніцтва. Апынуўшыся ў мінусе, шукаў выйсце.

«Мужам на гадзінку» Аляксандр стаў пасля няўдалай спробы працаваць у галіне будаўніцтва. Апынуўшыся ў мінусе, шукаў выйсце.

Даць парадку майстру

«Мужам на гадзінку» Аляксандр стаў пасля няўдалай спробы працаваць у галіне будаўніцтва. Апынуўшыся ў мінусе, шукаў выйсце.

Фота: Навіна БУЖАН.

Сёння 28-гадовае дырэктар ідзе на працу а 8-й раніцы і вяртаецца а 8-й вечара. Так працуюць і яго спецыялісты. З іншага боку, браць шмат заказаў ніхто не прымушае. Колькі выканаў — столькі і атрымаў. Нават пры сярэдняй загрузанасці менш за 8 000 000 за месяц у майстра не бывае.

Няма часу на прыборку...

Паслуга «жонка на гадзінку» з'явілася пазней за «мужа», аднак попыту набыць так і не папела. Духрэасонная назва прываблівала аматараў весела правесці час, а некаторыя жанчыны абурала сваім гучаннем. У выніку многія «жонкі» сталі спецыялісткамі па клінінгу.

Таццяна, кіраўніца аднаго са сталічных агенстваў клінінговых паслуг, 1,5 года назад таксама заваблівала кліентаў паслугай «жонка на гадзінку», але амаль адразу адмовілася ад такой ініцыятывы.

— Народ успрымаў назву «жонка на гадзінку» як легалізаваны секс, таму прыйшоўся ад яе пазбавіцца. Прыватных кліентаў мы не кідаем, аднак гэта заказы разавыя і нестабільныя. Сярод званкоў былі заказы ад мужчын, якім трэба было прыбраць дом, бо жонка з'ехала. Пытанні «Якія ёсць дзючычкі?», «У што будучы адзетыя?» мы проста ігнаравалі. Жанчыны, дарчы, увогуле не звянілі.

Кіраўніцтва фірмы пераклучылася на аказанне клінінговых паслуг карпаратыўным кліентам. Канчатковы кошт іх высвятляецца пасля агляду тэрыторыі і залежыць ад чысціны паямыкання, яго памераў і перыядычнасці прыезд-у спецыяліста. Стартавая сума пры гэтым — 2,5 млн за месяц абслугоўвання офіса плошчай каля 30 м².

— Такая праца з кожным днём становіцца ўсё больш запатрабаванай. Людзі пачынаюць раўмець, што меркаванне пра фірму ўтвараецца ў тым ліку і праз акуртанасць офіса. Чысціня становіцца адным з іміджавых складнікаў.

Ігнат Платніцкі, гомельскі прадпрымальнік, распачаў паслугу «жонка на гадзінку» літаральна пару месяцаў назад. Ён арыентаваўся на катэгорыю забяспечаных людзей, у якіх няма часу на прыборку, але ёсць на гэта грошы.

— Думаму, у забяспечаных людзей ёсць свае прыватныя прыбравальніцы. Да таго ж у Гомелі вялікая канкурэнцыя, — тлумачыць прычыну няўпэўненасці старту Ігнат. — Звоняць больш за ўсё жанчыны ва ўзросце альбо сярэдніх гадоў, якія не паспяваюць або не хочуць марнаваць час на прыбраванне.

Хоць заказаў няшмат, адмаўляцца ад дзейнасці ён не збіраецца, бо гэта не патрабуе укладанняў. На сайце прадпрымальніка ўсе паслугі распісаны дакладна. Пасуд ваю памыюць за 30 000, вокны памерам да 4 м² — за 40 тысяч, сходаць у крэму і прынесуць да 10 кілаграмаў папакла за 15 000. Комплексная прыборка кватэры пацягне на 500 000, а за мільён «жонку» можна заказаць на ўвесь дзень і нават узяць яе з сабою за горад.

Ірына СІДАРОК

МАСТЕР НА ЧАС

Перечень предлагаемых работ:

- ✓ сантехника;
- ✓ электрика;
- ✓ сборка любой корпусной и мягкой мебели;
- ✓ мелкий бытовой ремонт;
- ✓ комплексное бытовое обслуживание организаций.

+375 (25) 600-99-96

НАСТРОЙ У СТЫЛІ МАДЭРН

Натхніца на вясновы лад у Магілёве дапамагае абласны краязнаўчы музей

У магіляўчанак ёсць добры спосаб узняць настроі, але трэба паспяшацца. Дырэктар Кіеўскага музея гісторыі моды Марына ІВАНОВА прывезла калекцыю касцюмаў і аксэсуараў 1870–1920 гадоў. Натхняе не горш за новую прычоску або візіт да касметолога. Сукенкі, спадніцы, шалі, якімі карысталіся нашы прабабкі ў эпоху мадэрну, магчыма, і неактуальны сёння, але дапамагаюць адчуць сябе сапраўднай жанчынай.

Хвалюючы турнюр

Што ні кажыце, а ўмелі нашы папярэдніцы сябе падаць. Мадэрн — эпоха жаночасці і вытанчанасці, калі элегантныя строй маглі зрабіць з любой несамавітай асобы прыгажуню. Але чаго гэта каштавалі?.. «Каб стварыць аб'ём, які нагадвае звон, модніцы надзявалі адразу да 15 моцна накружальных ніжніх спадніц... — уразіла Марына падчас прэзентацыі сваёй калекцыі ў краязнаўчым музеі. — Каб яны трымалі форму, іх вешалі да столі, і некалькі

служанак з дапамогай спецыяльных прылад здымалі потым гэтыя вялікія крыналіны для сваёй гаспадыні».

Французскі мадэльер англійскага паходжання Чарльз Ворд першы прыдумав, як жанчынам трымаць форму з дапамогай каркаса, сталёвыя пруты якога злучаліся рэсавымі стужкамі. Канструкцыя надавала пышнасьць адзенню. А памятаеце дамскія туалеты, якія рабілі іх падобнымі да качак? Маю на ўвазе модныя ў канцы XIX стагоддзя турнюры, вынаходнікам якіх быў той самы Ворд. «Сумны перад і хвалюючы зад, — словамі сваёй бабці пракаментавала гэтую вынаходку ўладальніца калекцыі. — Мадэстыкі таго часу вельмі па-майстарску падбіралі тканіны для сваёй канструкцыі. Пры хадзьбе спадніцы так спакусліва шамацелі — «шуршур», — што мужчыны, як загіпнатызаваныя, глядзелі чараўніцам ўслед».

Існавала шмат разнавіднасцяў турнюра. Напрыклад, «хвост крэветкі», які дапамагаў трымаць аб'ём у пэўнай форме. «Гэтыя касцюмы ўсёрадыне выглядаюць як цэлае архітэктур-

Нашы прабабкі ўмелі адзявацца.

нае збудаванне, — распавяла Марына. — Вялікае мноства являе рэчыва, кручочкаў, пачатку XX стагоддзя. У гэты перыяд жанчыны хвалюючы «пуфы». Калі кавалер танцаваў з дамай, ён мог нават абaperціся на пышную канструкцыю».

Дзіцячай моды ў тая часы не існавала, дзвючатак адзявалі, як дарослых жанчын. Тая ж самая турнюры, крыналіны. Навуку апранацца малым замацоўвалі на сваіх плячках. Быў вялікі збор правілаў, як паводзіць сябе ў грамадстве. Дзвючатам забаранялася свавольні, яны павінны былі маляваць, вышываць, у той час як іх браты мелі магчымасць бегаць і скакаць. А ў гэтых будучыя дамы наогул павінны былі маўчаць як рыбы, трымаць вочы долу, мала есці і нічым не прыцягваць да сябе ўвагі.

І асіная талія

Сёння ў калекцыі Марыны Івановай больш за сто модных ансамбляў, якія належалі свецім дамкам канца XIX — пачатку XX стагоддзя. Сярод іх раскошныя бальныя сукенкі, візітныя туалеты, прагулачныя касцюмы. «Усе строй сапраўдны, няма ніводнай копіі, — запэўнівае Марына. — Дзесці на іх ёсць мелкія дэфекты, нават плямы. Рэстаўратары кажуць, што часам адчуваюцца духі дамы, якая насяла канкрэтны туалет, або пах яе поту. Сукенкі надзявалі 3-5 разоў і потым спісалі. У гэты перыяд іх было нельга. А калі разбіраць на дэталі, самастойна сабраць гэта зноў было ўжо немагчыма».

У эпоху мадэрну эмансипацыя жанчын яшчэ не дасягнула сённяшняй вышыні, ім не трэба бы-

ўвіць гэтую спалоханую німфу бледна-ружовага колеру. Назвы давалі нават асобным касцюмам. Ёсць вясельны ўбор «Ялёны гра-лык». А вось сукенка «Кветкі ябланы». Гранат вышыты з тонкай скуры, а верх каўняра выглядае, як раскрытае суквецце.

Падарунак Людмілы Арцём'евай

Калекцыя пачыналася з прабабуліных касцюмаў, прыналеж-на Марына Іванова. Яны вельмі спартэры і і спадчыніцы, калі яна выкладала сваім навучэнцам курсы кройкі і шыцця. Разам яны рабілі паказы тэатра моды, дзе дэманстравалі ўсё, што пашылі сваімі рукамі. І падчас такіх паказаў настаўніца дэманстравала па адной сукенцы са сваёй сямейнай калекцыі. З часам яна пашырляла. Паявіліся асобнікі, якія належалі дастаткова вядомым людзям.

Ёсць сукенка, якую падарвала актрыса Людміла Арцём'ева, тая самая Волга Мікалаеўна Кавалява з папулярнага сямейнага сіткама «Сваты».

— Мы з ёй сябруем, і яна перадала мне некалькі ўбораў сваёй прабабкі, — удакладніла Марына Іванова. — Яны захоўваліся ў скрынках, куды трапіла вада, таму сукенкі месцамі крыху парудзелі. Мы не змаглі цалкам ліквідаваць гэтыя дэфекты. Але, на шчасце, яны не вельмі кідаюцца ў вочы.

Адзёне давала магчымасць добра хаваць узроставае асаблівасці. Друзыя рукі маскіравалі пальчаткі, маршчыны прыкрывала вуаль, рэдкія валасы хаваў капылюш, грудзі палячвала звычайная вада. Нічога не відаць, нават шыкалатак. Гусары ішлі за дамай і фантазіравалі, як яна выглядае. Спецыяльна каравулі на прыступках, каб узяць хоць ножку. Не дзіўна, што ў той час не рэдкасць былі скандалы, калі пасля вяселья жаніх не мог пазначыць сваё абранніц. Вечарам побач была прыгажуня, а раніцай невядома хто.

На мове веера

У эпоху мадэрну кожная дэталю жаночага ўбранага іграла

нейкую ролю. Дамы, якія вядзілі замуж упершыню, мелі права надзяваць вяні з бутонамі мандарынавага дрэва. А калі гэта здаралася другі раз, упрыгожваліся ландышамі, стакароткамі. І кожны без слоў ужо ведаў біяграфію нывесты.

Існавала цэлая навука зноў дапамагаць аксэсураў. Калі маляда жанчына хацела выказаць сваю сімпатыю мужчыну, але ёй перашкаджала яе асроддзе, яна вышылава на сумачцы імля любавы, кашычкі, куды трапіла вада, выглядае кветкаў з падыходзячымі першымі літарамі ў назвах. Самыя сарамлівыя выкарыстоўвалі паціскачы або назвы на іншай мове. Таму букеты на сумачках часам здаваліся староннім людзям дзіўнымі — ружа, а побач дзвюхмалец.

Веер наогул быў вялікім здабыткам для жанчын. З яго дапамогай можна было сказаць усё, не кажучы нічога. Дама магла прыкрыць твар і паказаць вачамі, што фільтруе. Магла рэзка скласці аксэсуар і ўдарыць сябе па рудзі — паказаць, што злечуца. Калі хацела прызначыць спатканне, але побач былі людзі, яна адкрывала, напрыклад, тры станка (маўляў, у тры гадзіны), а потым закрывала веер і паказвала, у якім баку павінна адбыцца сустрэча.

У 1890 годзе ўвайшла мода на пер'е птушак, імі ўпрыгожвалі капелюшы, сукенкі, сумачкі. Было знічана шмат страусаў, райскіх птушак, папугаў. Дамы меншага дастатку абмяжоўваліся пер'ем крумкача або голуба. На выставе цэлая вітрына гэтых упрыгажэнняў. Як і капелюшы, якія, дарчы, дазвалялі памераць. У Магілёве такая магчымасць застаецца да 1 мая.

Дарчы, у сталічных музеях няма магчымасці ўбачыць такога разнастайнага выбару дамскіх туалетаў і мільх дробязяў. Музей гісторыі моды Марыны Івановай адзіны на Украіне мае такую багатую калекцыю.

На выставе натхнялася Нэлі ЗІГУЛЯ. Фота аўтара. ziguyla@vziazda.by

Марыну слухалі з захапленнем.

За падзеяй

СПАЖЫВА ДЛЯ РОЗУМУ І ДУШЫ

Уладзімір Ліхадзедаў і Уладзімір Пеціфіеў перадалі свае кнігі ў прыходскую бібліятэку барысаўскага Свята-Уваскрэсенскага кафедральнага сабора

Свята-Уваскрэсенскі сабор, што ў Барысаве, сёння паціязьне сябе не толькі як установа рэлігійная, але і як культурны цэнтр. Зусім ндаўна тут пачала збірацца прыходская бібліятэка, дзе можна ўзяць як выданыя прыватна імямі тэматыкі, кнігі для дзяцей, так і класічную мастацкую літаратуру. Крыніцы папаўнення бібліятэкі — падарункі прыхаджан, аўтараў. Алякуецца кніжніцай і епіскап Барысаўскі і Мар'інагорскі ВЕНЬЯ-МНН. Ён выдзяляе сродкі на набыццё новых кніг, перадае ў фонды асобнікі са сваёй прыватнай калекцыі.

Таму невыпадкова пры перадачы кніжных падарункаў ад Уладзіміра Ліхадзедава і Уладзіміра Пеціфіева ўладзіма Веньямін прысутнічаў асабіста.

— Перадача гэтых цікавых кніг у нашу бібліятэку — яркае завяршэнне Тудня прыватна імямі кніжніцы, што праходзіць у прыходзе, — падкрэсліў ён. — Такія выданыя — спажыва для розуму і душы. Распавядаючы пра гісторыю нашага краю, кнігі не толькі развіваюць чалавека інтэлектуальна, але і ўзбагачаюць яго душой.

Адно з выданых, што папоўніла бібліятэку, — альбом «Святыя роўнаапостальныя князь Уладзімір». Ён пабачыў свет у Выдавецкім доме «Звязда» ў межах сумеснай з газетай «СБ. Беларусь сегодня» серыі «У пошуках страчанага». Прэзэнтуючы кнігу ў бібліятэцы, гісторык, калекцыянер Уладзімір ЛІХАДЗЕДАЎ расказаў: — Гэты альбом унікальны, тут аб'яднаны дзве калекцыі — мая і Уладзіміра Пеціфіева. На старонках выдання мы вырашылі паказаць усё, што звязана з іменам і асобай святога Уладзіміра. Кніга апавядае і пра жыццёвы шлях, і пра ўшанаванне святаго. Тут і каталог прыватна імямі храмаў, пабудаваных у імя князя, і выявы помнікаў, пастаўленых у яго гонар, і вуліцы, якія носяць яго імя. Адметна, што ў кнізе можна пабачыць менавіта старыя фотаздымкі канца XIX — пачатку XX стагоддзя. У працы над тэкстам, які суправаджае альбом, дапамагаў гісторык, прафесар Мінскай духоўнай акадэміі, айцц Гардзей (Шчаглоў).

Яшчэ адным выданнем, што заняло месца на паліцы прыходскай бібліятэкі ў Барысаве, стаў двухтомнік «1812 год» з серыі «У пошуках страчанага». Ён будзе асабліва цікавы барысаўчанам, бо многія старонкі праекта распавядаюць менавіта гісторыю гэтых мясцін. — Першая кніга змяшчае хроналогію падзей вайны 1812 года, а другая — паказвае помнікі, звязаныя з вайной, тая, што ёсць сёння, і тая, якая не захавалася да нашых дзён, — падкрэсліў Уладзімір Ліхадзедаў. — У працы над гэтым выданнем дапамагалі адзін з самых аўтарытэтных спецыялістаў у галіне даследаванняў вайны 1812 года Кірыл Сокал. Думаецца, кнігі будзе цікавыя і для дзяцей, бо ўсё гісторыя нападзення Напалеона і паражэння яго войска прадстаўлена ў выявах — на старых фотаздымках і карцінках.

Адметна, што ў планах прыходскай бібліятэкі барысаўскага Свята-Уваскрэсенскага сабора — стварэнне музея кніг, дзе будучы выданыя сярэдзіны і канца XIX стагоддзя, а таксама самыя каштоўныя сучасныя кнігі. Волга Голуб, якая агляне кніжніцай, упэўнена, што і для альбому, перададзеных Уладзімірам Ліхадзедавым і Уладзімірам Пеціфіевым, знойдзецца месца ў асобе, бо гэтыя кнігі датычацца мінуўшчыны Барысаўшчыны, а іх музейныя старонкі прысвечаны непасрэдна гісторыі Свята-Уваскрэсенскага сабора.

Марына ВЕСЯЛУХА. Фота аўтара. vesialuha@vziazda.by

Страховая арганізацыя: **ЗАСО «ТАСК»**

Улічальны нумар п'ятылістка: 100003006.
Буд. эканамічнай дзейнасці: 86030.
Організацыйна-прававая форма: ЗАСО «ТАСК».
Орган упраўлення: **Общое собрание акционеров.**
Едніца ўлічэння: т.р. руб.
Адрес: с. Мінск, ул. Чэрыкова, 46

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 года

АКТИВЫ	Код строки	На 1 января 2016 года		На 31 декабря 2014 года	
		1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ					
Основные средства	110	81 899 900	70 272 217		
Нематериальные активы	120	212 902	14 692		
Доходные вложения в материальные активы	130				
Доходные вложения в недвижимость и в объекты недвижимого имущества	131				
Предметы финансовой аренды (лизинга)	132				
Прочие доходные вложения в материальные активы	133				
Вложения в долгосрочные активы	140	16 434 980	16 255 181		
Долгосрочные финансовые вложения	150	2 154	2 154		
Долгосрочная дебиторская задолженность	160				
Отложенные налоговые активы	170		1 209 085		
Прочие долгосрочные активы	180				
ИТОГО по разделу I	190	98 549 936	87 753 329		
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ					
Запасы	210	4 146 169	3 602 588		
в том числе: материалы	211	4 146 169	3 602 588		
незавершенное производство	212				
прочие запасы	213				
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	215				
Расходы будущих периодов	220	536 097	398 694		
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	230	1 317 935	4 843		
Доля перестраховщиков в страховых резервах	240	11 982 550	9 897 937		
в том числе: резерв незаработанной премии	241	9 543 005	7 123 507		
резервы убытков	242	2 439 545	2 774 430		
Краткосрочные резервы	243				
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	141 400 542	125 838 558		
Краткосрочные финансовые вложения	260				
Денежные средства и их эквиваленты	270	371 483 646	270 216 129		
в том числе: касса	271	367 264	373 224		
депозитные счета	272	325 769 058	210 451 769		
эквиваленты денежных средств	273				
прочие денежные средства	274	45 346 964	59 391 536		
Прочие краткосрочные активы	280	530 866 939	409 958 749		
ИТОГО по разделу II	300	629 416 875	497 912 078		
БАЛАН	300	629 416 875	497 912 078		
СОВЕСТНЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
	Код строки	На 1 января 2016 года	На 31 декабря 2014 года		
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ					
Уставный капитал	410	133 845 942	111 439 942		
Неоплаченная часть уставного капитала	420				
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430				
Резервный капитал	440		9 863 620		
в том числе: резервный фонд заработной платы	441				
Добавочный капитал	450	20 731 170	5 024 652		
в том числе прирост (пероценка) стоимости объектов недвижимости, приобретенных за счет страховых резервов	451				
Нераспределенная прибыль (приоритетный убыток)	460	52 568 601	40 778 333		
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470				
Целевое финансирование	480				
ИТОГО по разделу III	490	207 145 713	167 106 547		
IV. СТРАХОВЫЕ РЕЗЕРВЫ И ФОНДЫ					
Резервы по видам страхования, относящимся к страхованию жизни	500				
Резерв незаработанной премии	501	275 524 504	219 486 281		
Резерв убытков	502	102 795 393	56 185 910		
Другие технические резервы	503				
Иные страховые резервы	504				
Фонд предупредительных (превентивных) мероприятий	505	3 667 095	2 165 477		
Гарантийные фонды	506	120 141	31 432		
Иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	507	174 804	124 926		
ИТОГО по разделу IV	509	382 281 937	277 994 026		
V. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
Краткосрочные кредиты и займы	610				
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	620				
Отложенные налоговые обязательства	630				
Доходы будущих периодов	640				
Резервы предстоящих платежей	650				
Прочие долгосрочные обязательства	660				
ИТОГО по разделу V	690				
VI. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
Краткосрочная кредиторская задолженность	610	39 989 225	52 611 505		
в том числе: страхователи	631	3 756 391	3 080 241		
страховым агентам и страховым брокерам	632	17 087 633	14 181 769		
прочим кредиторам по операциям страхования, сострахования	633		2 002		
по операциям перестрахования	634	4 761 858	801 440		
депо премий по рискам, переданным в перестрахование поставщиком и подпрядчиком	635				
по авансам полученным	636	1 059 597	715 474		
по налогам и сборам	638	6 773 412	8 325 488		
по социальному страхованию и обеспечению	639	612 090	600 330		
по оплате труда	640	823 919	1 500 370		
по лизинговым платежам	641				
собственному имуществу (учредителям, участникам)	642		18 984 763		
прочим кредиторам	643	5 114 331	4 419 628		
Обязательства, предназначенные для реализации	640				
Доходы будущих периодов	650				
Резервы предстоящих платежей	660				
Прочие краткосрочные обязательства	670				
ИТОГО по разделу VI	690	39 989 225	52 611 505		
БАЛАН	700	629 416 875	497 912 078		

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь–декабрь 2015 года

Наименование показателей	Код строки	За январь–декабрь 2015 года		За январь–декабрь 2014 года	
		1	2	3	4
ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ, ОТНОСЯЩИМСЯ К СТРАХОВАНИЮ ЖИЗНИ					
Доходы по деятельности, связанной со страхованием	160	249 980 622	64 758 023		
Расходы по деятельности, связанной со страхованием	165	35 048 188	17 181 421		
Прибыль (убыток) от операций по видам страхования жизни, чем страхование жизни (строки 100 + 110 + 120 + 121) — 130 — 140 — 150 + 160 — 165)	170	174 862 118			

ПАДЗЕМНЫЯ ДАЛЯГЛЯДЫ:

ад Петрыкава да Гарлыка

Трэст абнавіў і тэхніку, якая працуе на паверхні.

САЛІГОРСК ПРЫРАСТАЕ ПАЛЕССЕМ

— Калі вы не супраць, Валерыі Мікалаевіч, то пачнем з «дамашніх спраў» — з Петрыкаўскага радовішча, асабліва яго вядзецца з непасрэдным уздзеяннем «Шахта-спецбуд». У чым яго асаблівасць, якія перад калектывам ставіцца задачы?

— Дасведчаны чытач ведае, дзе ў Беларусі здабываецца «цвёрдая вольта» — на Старобінскім радовішчы калійных соляў пад Салігорскам, а ў апошнія гады і побач — на Чырвонаслабодскім, а таксама Бярозаўскім рудніках. У хуткім часе ў гэты ганаровы пералік дадацца Петрыкаўскае радовішча, што на Палессі. Паклады ўнікальных па чысціні калійных соляў там велізарныя, толькі сырых соляў пад зямлёй прыкладна паўтара мільярда тон. Гэта на 70—100 гадоў работы для прадпрыемства магнутнасцю 2,5—3 мільёны тон гавага прадукту ў год.

Клапоцячыся пра развіццё руднай базы аб'яднання «Беларуськалій», вырашаючы стратэгічныя пытанні для краіны і Гомельскага рэгіёна, кіраўнік дзяржавы прыняў рашэнне аб будаўніцтве ў Петрыкаве горнабагацальнага камбіната. Дачынае гэта — задача нашага калектыву.

У параўнанні са Старобінскім Петрыкаўскае радовішча мае больш складанае горна-геалагічнае ўмовы. Прамысловы гарызонт там залівае глыбей, ад 515 да 1200 метраў, і вуглы падзення больш крутыя. Мы ў якасці генеральнага падраднага прыступілі да справы два гады таму. Вялі падрыхтоўчыя работы, выконвалася тэхнічна-эканамічнае абгрунтаванне. А летас сур'ёзна пачалі працаваць на самім месцанабудаванні. На сённяшні дзень зроблена выкарыстанне лесу, выканана водапаніжэнне, бо там балочыстая мясцовасць. Узровень грунтоўных вод даялася панізіць на 2-3 метры, для чаго спатрэбіліся цэлы комплекс інжынерных збудаванняў.

Выканалі вертыкальную планіроўку, рыхтуем месца для складзіравання пустых адходаў пры праходцы. На гэтай «пасцелі» прадугледжаны не

толькі дамбы, але і геамембрана, каб адскопць адходы з соллю не трапілі ў басейн Прыпяці.

Прабурылі па некалькі дзясяткаў свідравін глыбінёй 300 метраў для замарожвання горных парод, зманціравалі кальцавыя расолаправоды, замарожвальную станцыю, наладзілі яе і прыступілі да глыбокай замарозкі

грунтоў. Станцыя выйшла на рэжым работы.

Па разліках, зможам прыступіць да праходкі ствалоў з 1 мая. Можна сказаць, што наша прадпрыемства — адзінае ў свеце, якое будзе вертыкальна ствала на грунтах са складанай гідргеалагічнай для калійных радовішчаў. А на калійных патрабаванні надзвычай высокія, бо калі грунтовыя воды трапляюць на гарызонт — гэта канец праекта.

Нам трэба пабудавать тры вертыкальныя ствалы — скіпавы для пароды, клеявы для пад'ёму людзей і абсталявання, і паветрападавальны — кожны глыбінёй прыкладна па 850 метраў. Ужо зманціраваны два праходчыя капры. Выбравілі іх самі, на нашым дачынным прадпрыемстве «Рамсол», які і шмат іншага горнапраходчага абсталявання.

Затым, пасля завяршэння праходкі гэтых ствалоў і атрымання дазволу Прамтэхнагляду Рэспублікі Беларусь, пачнецца праходка гарызантальных выпрацовак — каліевоўнага двара, камер спецпрызначэння, развіццё галоўных кірункаў і панэльных выпрацовак, будаўніцтва загрузачнага комплексу.

Трэст выйграў тэндэр прыкладна на 70 працэнтаў работ па генпраддэ, у тым ліку частковае будаўніцтва аб'ектаў на паверхні. А таксама

У Гомельскай вобласці разгортваецца знакавая для эканомікі краіны будоўля — на базе Петрыкаўскага радовішча калійных соляў узводзіцца буйны горнабагацальны камбінат. Непасрэдным удзельнікам праекта — Салігорскае ААТ «Трэст Шахта-спецбуд». Карэспандэнт «Звязды» сустрэўся са старшынёй савета дырэктараў акцыянернага таварыства кандыдатам тэхнічных навук Валерыем СТАРЦАЎМ.

ўзвядзенне дарог, сетак, дапаможных работ. Плюс за намі падача электраэнергіі. Далей будуць разыгрывацца новыя лоты.

Нашы людзі працуюць у Петрыкаўскім раёне вахтовым метадам. Калектыву дэманструе высокую арганізаванасць і прафесійную падрыхтаванасць.

ВЫПРАБАВАННЕ ГАРЛЫКАМ

— Гарлык, — загадкавае слова і загадкавае месца ў далёкім Туркменістане. Згодна з кантрактам, беларусы будуць там на базе мясцовага месцанабудавання горнабагацальна

Калі ўрэшце рашэннем беларускага ўрада будаўніцтва вертыкальных ствалоў даверылі трэсту «Шахта-спецбуд», давалася фактычна пачынаць з нуля.

Спецыяльнымі помпамі адпампоўвалі ваду, што прарвалася ў падземныя калодзежы, марозілі пароду. А воды там тэрмальныя, маюць накіраванае цячэнне, спыніць было нялёгка. У скіпавым ствале спатрэбілася навакол месца праходкі замест аднаго контуру замарозкі ўзводзіць яшчэ адзін, дадатковы.

Карацей, рабілі усё па сваёй, правэранай тэхналогіі праходкі ў абводненых грунтах. Гэта ўнікальная тэхналогія, якой мы валодаем дасканала. Пабудавалі па ёй два буйныя руднікі — Чыр-

ПРАДСТАЎЛЯЕМ СУРАЗМОЎЦУ

Валерыі Старцаў родам з Тульскай вобласці. Пасля сярэдняй школы працаваў на шахце Брусянская электраслесарам пад'ёму. Закончыў горны факультэт Тульскага політэхнічнага інстытута і па размеркаванні прыехаў у Беларусь, у шахтабудаўнічае ўпраўленне.

Паслужны спіс маладога спецыяліста выклікае павагу. Год адпрацаваў горным майстрам і быў прызначаны начальнікам участка. Наступныя ступені біяграфіі кожны раз патрабавалі ўсё новых ведаў і новых намаганняў: намеснік галоўнага інжынера, галоўны інжынер, генеральны дырэктар. Дарчы, Валерыі Мікалаевіч самы першы на тэрыторыі Саюза дырэктар, выбары калектывам падчас Перабудовы.

Пад яго кіраўніцтвам у ліку першых у вялікай краіне была праведзена і прыватызация, прадпрыемства стала народным. Але задачы выконвае дзяржаўна.

Цяпер Валерыі Старцаў узначальвае савет дырэктараў акцыянернага таварыства. У гэты кіруючы орган, які займаецца пераважна стратэгіяй развіцця, уваходзяць таксама нядаружны кіраўнік ААТ «Беларуськалій» Пётр Калугін і Андрэй Башура, былы кіраўнік канцэрна «Белнафтахім» Валерыі Казакевіч.

Валерыі Мікалаевіч лічыць Беларусь сваёй другой радзімай: працуе ён тут нават даўжэй, чым у Расіі — амаль 35 гадоў. За выключэннем часу, калі ўзначальваў будаўніцтва горнабагацальнага камбіната ў Валдаградскай вобласці. Старцаў — дэлегат усіх чатырох Узбеларускіх народных вядоў.

Кіпіць работа на месцы будучага камбіната.

камбінат магнутнасцю 1,4 мільёна тон калійных угнаенняў у год. Колькі ва- шых пасланцоў там працуе цяпер?

— Да 300 чалавек, таксама вахта- вым метадам. Сёння крышку менш, бо праходку аднаго ствала — кле- цявога — мы закончылі. У Гарлыкмы на субпраддэ, а генеральным падраднакам выступае наш айчыны інстытут «Белгархімпрам».

Сёння працуем на скіпавым ствале, прайшлі больш за 240 метраў. У тым ліку ўсю абводненую зону, вось што важна. Замацавалі яе металіч- нымі цюбінгамі і перадавымі бетонным мацаваннем, а паміж імі ўкладзены гідразіляцыйны матэрыял, каб вада не змагла трапіць у ствал. Плюс вядуцца — з той жа мэтай — тампанажныя работы па ўсёй вертыкалі і выканавання цэментныя заслонкі.

Тут трэба ўсё ж патлумачыць больш падрабязна. Гарлык- скае радовішча размешчана ў складаным па геалагічных і геафізічных умовах раёне Туркменістана, дзе надзвычай высокая абводненасць тэры- торыі. У сувязі з чым важна было выбраць правільную тэхнало- гію праходкі. Замеж- ная кампанія, якая бралася за работу да нас, не з'яўляецца спецыялістам у шахт- ным будаўніцтве, таму далучылі тэхналагічны прамахі. Бе- ларусы, і я ў прыватнасці, катэгарычна не раілі прымяняць струменную цэмен- тацыю, бо для мяккіх і сыпучых парод яна не падыходзіць. На жаль, да нас не прыслухаліся, у выніку былі страчаны два гады і немалыя сродкі.

вонаслабодскі і Бярозаўскі, і здалі з адзнакай, вышэйшай за «выдатна».

Падкрэслім, што яна даказала сваю жыццяздольнасць яшчэ ў саветскія часы, але пасля распаду вялікай краіны была страчана. Мы яе адрадылі, калі ў 2004 годзе арганізавалі сваё спецыялі- заванае шахтапраходчае ўпраўленне. І з таго часу набылі ўласны досвед.

Сёння сітуацыя ў Гарлыкмы выра- тавалі. Другі, скіпавы ствол будзем здаваць у жніўні, да Дня шахцёра. Разумею тую адказнасць, якая лягла на плечы нашага калектыву за выкананне самага буйнога ў гісторыі суверэннай краіны замежнага кан- тракта, і стараемся працаваць якасна і надзейна.

ЛІЧЫБЫ І ФАКТЫ

Адкрывае акцыянернае таварыства «Трэст «Шахта-спецбуд» — шматпрофільнае прадпрыемства, якое спецыялізуецца на ўзвядзенні, абслугоўванні і рамонтных работ на аб'ектах і канструктыўных ра- шэннях аб'ектаў прамысловага і грамадзянскага прызначэння. У першую чаргу на шахтнім будаўніцтве.

У красавіку наступнага года трэст будзе адзначаць сваё 40-год- дзе.

У «актыве» амаль двухтысячнага калектыву — удзел не толькі ва ўзвядзенні новых руднікоў «Беларуськалія», але і Сцебінскага калій- нага камбіната на Львоўшчыне, горных прадпрыемстваў у Мурманскай вобласці і пад Масквой. Будаўніцтва печы па абальванні мокрага клінкера на Крычаўскім цэментна-шыферным заводзе, рэканструкцыя драбінна-сартавальнага комплексу на ВА «Граніт» у Мікашэвічах.

У падземных умовах пройдзена каля 2000 кіламетраў горных вы- працовак. А гэта адлегласць ад Салігорска, скажам, да Астрахані. Тэмп росту выканання будаўніча-монтажных работ у мінулым годзе ў параўнанні з паярэднім склаў 154%.

25 лепшых работнікаў трэста ўзнагароджаны знакам «Шахцёрская слава» трох ступеняў.

ТРЫЛЬЁН «НА ГАРА»

— Вернемся дамоў. Усё ж ваш галоўны заказчык — «Беларуська- лій»...

— У нас велізарная гадавая пра- грама па аб'яднанні «Беларуськалій».

Дарожныя работы Віталь ПЯЧКО працуе над падрыхтоўкай пляцоўкі салязборніка.

Вядзём будаўніцтва галоўных кірункаў і падрыхтоўку панэляў на 4-м калійным камбінате з боку Бярозаўскага рудніку. А таксама вялікія па аб'ёме будаўнічыя работы на другім рудаўпраўленні. Фактычна размова ідзе пра адкрыццё новага гарызонта. Робім праход праз тыкта- нічную зону да новага шахтнага поля.

Займаемся капітальным рамонт- там горных выпрацовак на першым, трэцім і чацвёртым рудаўпраўленнях. Выконваем механамантажны і элект-

— У кожнага айчыннага рудніка свая гісторыя, свае складанасці...

— Нават пры ўзвядзенні суседніх ствалоў, адлегласць паміж якімі ўсяго 180—200 метраў, часта сустракаем з рознай геалагіяй. Бо адбылося зямнаснае парод. Справа маем з наноснымі пародамі, вось у чым скла- данасць. Мы з вамі памятаем, што па гэтай тэрыторыі праходзіў ледавік, што некалі тут наогул быў сусветны акіян. І калійная і павараная соль — гэта соль старажытнага мора, якое плёскалася мільёны гадоў таму. Тое, што гіганцкія паклады соляў утварылі- лася менавіта ў Беларусі — сапраўды Божа дар нам.

Так што пастаянна патрабуецца творчы падыход, які, безумоўна, базу- ецца на ведах і вопыце. Галоўнае, што валодаем патрэбнымі тэхналогіямі. У тым ліку тэхналогіі накіраванага вы- буху, пры якім самае важнае — не «растрэціць» пароду, цалік. Не пашко- дзіць замарожвальныя калонкі. Што таксама гаворыць аб прафесіяналізме нашых буравікоў, падрыхтоўкі, інжы- нернага персаналу.

Галоўная сіла нашага прадпры- емства заключаецца ў тым, што мы навучыліся падбіраць, рыхтаваць і правільна расставіць кадры. Кожны работнік мае мінімум дзве прафесіі, а многія — тры ці чатыры. Гэта дае пра- стору для маневру рабочай сілы.

Сказанае вышэй датычыцца і да інжынерных і кіраўнічых кадраў. Даём дарогу маладым. У нас сёння мала- ды генеральны дырэктар — Дзяніс Алксандравіч Дзіўлін, выхаванец нашага калектыву. Сваю працоўную біяграфію ён пачынаў тут на рабочых

пасадах, пазней з'яўляўся начальні- кам участка па праходцы ствала на Чырвонаслабодскім рудніку. Пазней працаваў на ўзвядзенні Бярозаўскага рудніку, шахтнае будаўніцтва ведае дасканала. Менавіта таму ў апошні час быў намеснікам генеральнага ды- рэктара па будаўніцтве Гарлык- скага ГАКА. Школу прайшоў цудоўную. Малады галоўны інжынер — Алкс- андр Зубаў, малады намеснікі ге- неральнага дырэктара па кірунках. Вытворчыя падраздзяленні таксама ўзначальваюць ініцыятыўныя, да- сведчаныя людзі.

Калектыву не стаіць на месцы, ён пастаянна развіваецца, расце яго тэхнічная аснашчанасць. Прывяду такі прыклад. Мы замянілі ручныя пародапагрузачныя комплексы на больш сучасныя, механізаваныя, што дазволіць паскорыць праходку ствалоў. На Петрыкаўскім радові- шчы прыменім буравую ўстаноўку тыпу «Джамба», яна свідруе забой не суткі, як было да гэтага, а за паў- гады. Ад такой сучаснай тэхнікі ў многім залежаць тэмпы і высокая якасць праходкі.

Мінулы год для калектыву быў у асноўным паспяховым. У прыватнасці, змаглі абнавіць тэхніку, якая працуе на паверхні і ў шахце. Дзецца усё гэта дастаткова складана, але з пустымі рукамі не выканаеш «касмійныя» аб'ёмы работ пад зямлёй на трады- цыйнай адзнаку, вышэйшую за «вы- датна».

Публікацыю падрыхтаваў
Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ.
Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

УНП 600122529

Электраслесар Антон ПАНАМАРОЎ і электрамеханік Аляксандр ЗАРЭМБА займаюцца падрыхтоўкай абсталявання будучага ствала.

Праходчыкі Сяргей ГУРЫНОВІЧ і Аляксандр АРСЕНЬЕЎ працуюць у ствале.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь-декабрь 2015 года

Table with columns: Наименование показателей, Код строки, За январь-декабрь 2015 года, За январь-декабрь 2014 года. Rows include 'ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ, ОТНОСЯЩЕМУСЯ К СТРАХОВАНИЮ ЖИЗНИ' and 'ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ ИНОМУ, ЧЕМ СТРАХОВАНИЕ ЖИЗНИ'.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 года. Table with columns: активы, пассивы, 1 января 2016 года, 31 декабря 2015 года. Rows include 'I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ', 'II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ', 'III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ'.

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ по бухгалтерской отчетности ЗСАО «Ингосстрах» за период с 1 января по 31 декабря 2015 года

Обязанности аудиторской организации. Мы несем ответственность за выраженное нами аудиторское мнение о достоверности бухгалтерской отчетности, основанное на результатах проведенного аудита.

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ по бухгалтерской отчетности ЗСАО «Ингосстрах» за период с 1 января по 31 декабря 2015 года

Обязанности аудиторской организации. Мы полагаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.

Рэха публікацыі

ХЛЕБ І СОЛЬ...

«Сёння расце колькасць скаргаў на якасць прадуктаў, людзі занепакоены тым, што ў іх саставе шмат дабавак. Навошта прыносіць іх нават у асноўныя прадукты харчавання, такія як хлеб?» — слухна, лічу, заўважае старшыня праўлення грамадскага аб'яднання «Мінскае таварыства спажывцоў» Ірына Астафьева («Звязда» за 22.03.2016).

У прамысловым выглядзе — гэта таксічная рэчыва. Пры атрыманні Е-536, гэтаксама, як і Е-535, утвараюцца ад спосабу вытворчасці, і іншыя цяжкія металы, уключаючы сінільную кіслату... І вось чытаю, што пра гэтую дабаўку ў соль на сваім сайце піша доктар біялагічных навук Ірына Ермакова (Інстытут вышэйшай нервовай дзейнасці і нейрафізіялогіі Рэспубліканскага ўніверсітэта імя Я. Купалы).

скуру, высыпкі, дарматыты, расстройствы нервовай сістэмы; захворванні лімфатычнай сістэмы; сур'ёзная інтаксікацыя ўсяго арганізма. Словам, бед — цэлы букет... Але... Вось што на мой зварот — чаму дапушчана прыўнясенне ў хлеб такога шкоднага для здароўя хімічнага рэчыва? — адказавае в. а. намесніца навукова-практычнага цэнтру гігіены Міністэрства аховы здароўя Кацярына Федаранка: «Санітарныя нормы і правы дапускаюць выкарыстанне дабавак пры вытворчасці харчовай прадукцыі. Выкарыстанне Е536 і Е535 гарманізавана з парабаванымі, якія прымяняюцца ў Еўрапейскім саюзе. Гэтыя дабаўкі адносяцца да класа антыкамвалічных агентаў і прызначаны для папярэджвання зліпаннасці парашкападобнай і драбнакрыстальнай харчовай прадукцыі і захавання яе сыпучасці. Раглант — не больш за 20 мг на кг. Дазволены на тэрыторыі нашай краіны харчовыя дабаўкі ў тых канцэнтрацыях, у якіх яны дапушчаны да выкарыстання, бяспечныя і не выклікаюць якога-небудзь шкоднага ўплыву на арганізм».

Каментарый спецыяліста

«Час спажываць вырашаць, што лепш»

Сапраўды, дабаўку Е-536, якая прыносіцца разам з соллю, сёння можна убачыць на многіх упакоўках, спецыяльна «з лупай» праглядаючы пакупкі, што днямі прынесла з магазіна. Надпіс Е-536 знайшла не толькі на пакеце з ёданавой соллю, але і на хлебе, аўсяным пачыні, батончыку-мюслі. Наўрад ці магчыма пракарантравіць, якім досі трэпаўляць у наш арганізм. І добра, калі мы хоць бы на сваёй кухні перастанем саліць ёжу, але мы атрымаем яе з набытых прадуктаў. Ліст нашага чытача я паказала начальніку аддзела харчавання Навукова-практычнага цэнтру Нацыянальнага акадэміі навук па харчаванні Валерыя ШЫЛАВУ.

Дабавка Е-536 у солі, а з ёй — у хлебе, ды і не толькі ў ім, а і ў каўбасках, напэўна, таксама ж, і ў іншых прадуктах у тым ліку, як бачым з публікацыі навукоўцаў, не бясрыўдныя. Ужываючы штодзённа, хай сабе і ў маленькай, «дазволенай і гарманізаванай з парабаванымі ў Еўрапейскім саюзе» дозе ферэціянаў калію, мы пакрысе, так бы мовіць, паволі «абіраем» у сваім арганізме бомбу замаруджанага дзеяння, якая ў адзін, як той казаў, судовы момант можа нашкодзіць нашаму здароўю. Каму і навошта такое, скажыце, трыба? Антон ПІЛПЧЫК, жыхар горада Барозаўка Лідскага раёна.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Аукцион состоится 27 мая 2016 года в 10.00 по адресу: 220030, г. Минск, просп. Независимости, 11/1, 2-й этаж, конференц-зал. Организатором аукциона является республиканское унитарное предприятие «Отель «Минск», находящееся по адресу: г. Минск, просп. Независимости, д. 11, корп. 1, каб. 221. На аукционе выставляется право заключения договора аренды недвижимого имущества:

Table with 3 columns: Lot number, Description of the lot (including location and area), and Auction details. Rows describe lots 1, 2, and 3, including their locations in Gomel and Minsk regions and their respective areas.

Узровень

«ОСКАР» ДЛЯ МУЗЕЙШЧЫКАЎ

Нясвіжскі палац атрымае прэстыжную прэмію «Еўропа Ностра»

Добрая вестка прыйшла ў нашу краіну. Калектыў Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж» сёлета адзначаны лаўрэатам прэстыжнай еўрапейскай прэміі «Еўропа Ностра» ў намінацыі «Самаахвярнае служэнне».

УХІЛ НА АЎТЭНТЫЧНАСЦЬ

Наша ўстанова, бадай, набывае больш прадметы, чым усе музеі краіны разам узяты. Замак мы атрымалі літаральна пусты — проста сцены. Музейфікацыя праходзіла пазтапна.

дзе, раёне на некалькі дзён, каб зарабляў не толькі наш замак, а ўвесь рэгіён. Гэта больш шырокая пляцоўка для працы, глабальны дзяржаўны падыход.

МЯЖА — 400 ТЫСЯЧ

Нясвіжскі замак прымае каля 400 тысяч наведвальнікаў на год. І мы не можам лаяць патак турыстаў менавіта ў сам замак.

ВЫЙСЦІ НА САМААКУПНАСЦЬ

Дзяржаўнае фінансаванне запаведніка складае толькі 26%, усё астатняе зарабляем самі. Справа не толькі ў паспяховым менеджменце, але і ў зыходных умовах.

Цяпер вядзецца праца, каб выйсці на самафінансаванне, каб мы не абцяжарвалі дзяржаўны бюджэт.

Марына ВЕСЯЛУХА, vesialuha@zviazda.by

СУПОЛЬНАЯ РАДАСЦЬ

Нас ужо многія павіншавалі, тэлефанавалі журналісты, гісторыкі, мастацтвазнаўцы, мастакі, проста аматары мінуўшчыны.

гульні, квэсты, праграмы, звязаныя з гісторыяй Нясвіжа, Беларусі, нашай культуры ў цэлым, запрачае цягам лета.

ДОМ ДЛЯ РАДЗІВІЛАЎ

Мы кантактуем у асноўным з польскімі Радзівіламі, князямі Мацеям і Мікалаем. Пакуль ніякіх водгукаў з іх боку не было, але думаю, што ім будзе прыемна атрымаць навіну.

МАЛАДЫІ І СМЕЛЫІ

Наша каманда досыць маладая і вельмі крэатыўная. А ідэі, што ўзнікаюць, як правіла, рэалізуюцца.

Ініцыятарам вылучэння музея-запаведніка «Нясвіж» на прэмію «Еўропа Ностра» быў намеснік дырэктара гэтай установы Сяргеі ФЕГАРŪЧАНКА.

— Сама па сабе прэмія «Еўропа Ностра» — еўрапейскі «Оскар» у галіне гісторыка-культурнай спадчыны. — кажа ён. — Яна ўручаецца штогод па чатырох намінацыях: «Рэстаўрацыя і кансервацыя», «Самаахвярнае служэнне», «Навуковыя даследаванні», «Прыцягненне увагі да гісторыка-культурнай спадчыны».

Па ўмовах намінацыі, мы павінны былі прадставіць рэкамэндацыі паважаных асоб, спецыялістаў галіны.

Трэба рэкламаваць установу не толькі сярод беларускіх, але і замежных турыстаў, Думаецца, дзякуючы гэтай прэміі мы атрымаем найлепшы піяр, чым самі маглі б зрабіць за некалькі гадоў.

Даты Падзеі Людзі

1797 год — 225 гадоў таму нарадзіўся Сэміюэл Фінілі Брыз Морэз, амерыканскі мастак і вынаходнік.

тар абсерваторыі. В. Цэраскі быў заснавальнікам маскоўскай школы фотаметрыстаў, адным з першых даследчыкаў, якія вызначалі зорную велічыню Сонца (1903).

1945 год — Беларуская ССР прынята ў склад членаў — заснавальнікаў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый (ААН).

гэтага стаў прыняты Вярхоўным Саветам СССР у лютым 1944 года закон аб прадастаўленні саюзным рэспублікам паўнамоцтваў у галіне знешніх зносін.

Было сказана

Сяргеі GRAHOŪСКІ, паэт: «Сапраўдны паэт у пэўнай ступені — прарок, закліканы ісці хоць на адзін крок наперадзе падзей».

СЁННЯ

Table with weather data for various cities: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дзя, Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Месяц

Поўня 22.04–29.04. Месяц у сусор'і Казерога. Імяніны: Пр. Аляксандра, Антона, Астапа, Івана, Марціна.

ЗАЎТРА

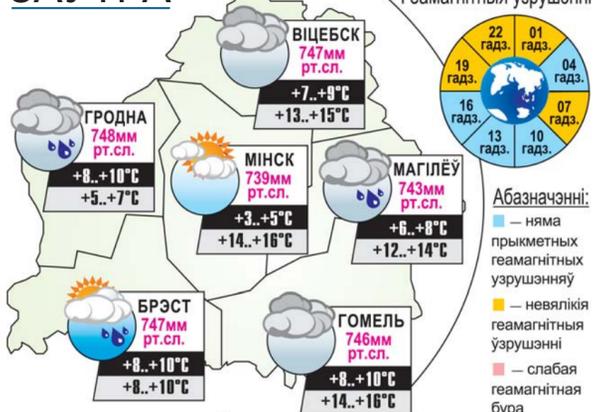

Table with weather forecasts for neighboring cities: Варшава, Кіеў, Рыга, Вільнюс, Масква, С.-Пецярбург.

«Цяпла тут з лесу невялічка Травай заросшая крынічка». Якуб КОЛАС.

Калі на пакуначку з насеннем ёсць надліс, што яго ўжо пратручана, або прагрэта, або дражыравана, то такое насенне абеззаражваць не трэба.

РЫХТУЕМ НАСЕННЕ

Існуюць розныя спосабы падрыхтоўкі насення да сяўбы: праграванне, абеззаражванне, намочванне, прарошчванне і частковая ірвізацыя, дражыраванне, барбцараванне.

Абеззаражванне

Правадзяць для папярэджання захворванняў раслін, паколькі многія бактэрыяльныя, грыбныя і вірусныя хваробы агароднінных культур перадаюцца праз насенне.

Дасведчаныя агароднікі абеззаражваюць насенне ў 1%-ным раствору марганцоўкі. 1 г прэпарату раствараюць у 100 г вады і вытрымліваюць у раствору насенне на працягу 20 хвілін.

Адным са спосабаў абеззаражвання насення з'яўляецца кароткачасовае праграванне яго ў гарачай вадзе.

Дазваляе знішчыць узбуджальнікаў хвароб, якія знаходзяцца на паверхні і ўнутры насення. У шэрагу выпадкаў пратручванне стымулюе фізіялагічныя працэсы, якія адбываюцца ў перыяд прагання насення і развіцця маладой расліны.

Пратручванне

Дазваляе знішчыць узбуджальнікаў хвароб, якія знаходзяцца на паверхні і ўнутры насення. У шэрагу выпадкаў пратручванне стымулюе фізіялагічныя працэсы, якія адбываюцца ў перыяд прагання насення і развіцця маладой расліны.

Намочванне і прарошчванне

Выкарыстоўваецца для паскарэння прарастання або з'яўлення ўскодаў. Намочваюць насенне пры тэмпературы +20... +25 °С.

Для прарошчвання расцілаюць вільготны брызент або марлю, на якую рассыпаюць насенне тонкім пластом.

ТЭРМІНЫ СЯЎБЫ І ВЫСАДКІ ПАСАДЫ

Навукоўцы вызначаюць два асноўныя тэрміны для сяўбы і высадкі пасадкі:

- халодны тэрмін сяўбы — час, калі ў адкрыты грунт высейваюцца халадастойлівыя культуры і высаджаецца расада ранняй капусты, а ў закрыты грунт можна высаджаць расаду цэпалюбных таматаў, перцу, баклажану, агуркоў;

Існуюць аб'ектыўныя прыкметы, якія дазваляюць дакладна вызначыць, што час прыйшоў.

Тэрмін «ХОЛАД»

Ён вызначаецца тэмпературай глебы і яе вільготнасцю, а калі дакладней — фізічнай спеласцю.

Калі ў дзённы час тэмпература глебы на глыбіні 8 см дасягае +8 градусаў, гэтага дастаткова для пасеваў.

Няма жадання ці магчымасці капаць? Увосенні прыкметай таго, што тэмпература глебы дасягнула патрэбнага нам узроўню, служаць першыя лісточкі на бярозе.

Вельмі важны фактар — фізічная спеласць глебы. Іншымі словамі, яе гатунасць да сяўбы. Вызначыць працэсы працэсы глебы, сціснуць у кулаку і выпусціць камік з вышыні каля 1 метра, а затым ацаніць вынікі:

УСМІХНЕМСЯ

Яны жылі доўга і шчасліва, пакуль неяк не пераблыталі свае тэлефоны.

Навошта жанчыне ў XXI стагоддзі патрэбны мужчына?

— Тата, мяне мама сёння два разы пабіла!

— Калі, сыноч?

— Першы раз — калі я ёй паказаў дзёнік з двойкамі і дрэннымі запісамі, а другі раз, калі яна даведлася, што гэта — яе стары дзёнік!

Настолькі расчаравалася ў жаночай дружбае, што калі хачу некаму скардзіцца на свайго мужа, проста яму ж і скарджуся.

КАЛІ САДЖАЦЬ ДРЭВЫ?

Тэрмін пасадкі таго ці іншага дрэва або куста з дакладнасцю да дня вызначыць немагчыма, бо гэта залежыць шмат у чым ад умоў надвор'я ў год пасадкі.

Лепшы час пасадкі ліставых — перыяд пералычкі вегетацыі. Калі гэта вясна — то да распускання лісточкаў, калі восенню — то пасля таго, як апалзе ўсё лісце.

Аптымальным тэрмінам пасадкі ліставых дрэў вясной лічыцца перыяд з сярэдзін крашавіка да заканчэння першага тыдня мая.

Для іглічных і вечнозялёных дрэў і кустоў тэрміны пасадкі моцна адрозніваюцца ад ліставых раслін.

Для іглічных і вечнозялёных дрэў і кустоў тэрміны пасадкі моцна адрозніваюцца ад ліставых раслін. Іх трэба высаджаць у самым канцы вясны альбо ў пачатку восені.

Advertisement for 'Звязда' newspaper, including contact information, subscription rates, and a small cartoon illustration.